

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทักษะต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายอายุ 13-15 ปี ที่ศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ระดับมัธยมต้น อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เพื่อนำมาเชื่อมโยงกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายภายใต้บริบทและสังคมของคนมุสลิมในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยการสัมภาษณ์ นักเรียนทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ เพื่อเป็นข้อมูลของบุคคล และสัมภาษณ์ครูสอนศาสนา และผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลภาพรวมของพื้นที่ การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 4 ส่วน

4.1 บริบทของสังคมวัฒนธรรมของพื้นที่ ที่ศึกษา

4.2 ข้อมูลแสดงภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียน

4.4 ทักษะต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายอายุ 13-15 ปี ที่ศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

4.1 บริบทของสังคมวัฒนธรรมของพื้นที่ ที่ศึกษา

ประวัติความเป็นมาของชุมชน

อำเภอโคกโพธิ์ เดิมเป็นหมู่บ้านที่ขึ้นอยู่กับหัวเมืองหนองจิก เมื่อครั้งสมัยปี พ.ศ. 2443 หรือ ร.ศ. 119 หัวเมืองหนองจิกเป็นหนึ่งในเจ็ดหัวเมืองที่แยกตัวออกจากเมืองปัตตานี ต่อมาเมื่อ ร.ศ. 125 ได้มีการสถาปนาเป็นมณฑลรัฐปัตตานีขึ้น โกกโพธิ์จึงได้ยกฐานะเป็นอำเภอใหม่ แยกจากอำเภอหนองจิก ชื่อว่า อำเภอเมืองเก่า โดยมีที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 บ้านนาเกตุ ตำบลมะกรูด ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอมะกรูดตามชื่อดาบที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ ต่อมา ปี พ.ศ. 2472 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) ได้เสด็จมาทอดพระเนตรสุริยุปราคา จึงได้พิจารณาหาสถานที่เป็นที่ประทับ และตั้งกล้องดูดาวทรงเห็นว่าหลังสถานีรถไฟโคกโพธิ์ซึ่งเป็นที่ว่าการอำเภอในปัจจุบันมีสภาพเหมาะสมได้สร้างพลับพลาและที่พักสำหรับเจ้าหน้าที่ เมื่อเสร็จการรับเสด็จ

ที่ก่อสร้างนั้นมีอาคารหลายหลังที่สามารถใช้เป็นที่ว่าการอำเภอและบ้านพักได้ จึงได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมาที่แห่งนี้ และปี พ.ศ. 2482 ได้เปลี่ยนชื่อจากอำเภอมาครดมาเป็น อำเภอโคกโพธิ์ ตามชื่อของตำบลที่เป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอจนถึงปัจจุบัน

สภาพภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง ของอำเภอโคกโพธิ์อยู่ทางใต้ของจังหวัดปัตตานี ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 1,020 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดปัตตานีประมาณ 26 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 339.4 ตารางกิโลเมตร (จังหวัดปัตตานี, ม.ป.ป.) มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบ่อทอง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลลำใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอ เทพา และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของอำเภอโคกโพธิ์ เป็นที่ราบลุ่มเชิงเขา มีอากาศชุ่มชื้นตลอดทั้งปี มีเทือกเขาสันกาลาศีรีพาดผ่านระหว่างตำบลทรายขาว ตำบลนาประคู้ ตำบลปากล่อและตำบลทุ่งพลา ทำให้มีพื้นที่มีสภาพอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพรรณไม้และสัตว์นานาชนิด และเป็นพื้นที่การเกษตรที่สำคัญของอำเภอโคกโพธิ์ บริเวณที่ราบเหมาะแก่การทำนา เนื่องจากมีคลองชลประทานไหลผ่านตลอด ทำให้มีน้ำที่เพียงพอสำหรับการเกษตร

การปกครอง

อำเภอโคกโพธิ์ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 82 หมู่บ้าน ได้แก่

1.โคกโพธิ์	12 หมู่บ้าน	2.มะกรูด	7 หมู่บ้าน
3.บางโกระ	5 หมู่บ้าน	4.ป่าบอน	5 หมู่บ้าน
5.ทรายขาว	6 หมู่บ้าน	6.นาประคู้	8 หมู่บ้าน
7.ปากล่อ	9 หมู่บ้าน	8.ทุ่งพลา	5 หมู่บ้าน
9.ท่าเรือ	7 หมู่บ้าน	10.นาเกตุ	7 หมู่บ้าน
11.ควนโนรี	6 หมู่บ้าน	12.ช้างให้ตก	5 หมู่บ้าน

ประชากรและศาสนา

จังหวัดปัตตานี เป็นอาณาจักรที่เก่าแก่และมีความเจริญรุ่งเรือง ทำให้เป็นศูนย์รวมของประชากรหลากหลายเชื้อชาติศาสนา มาตั้งแต่ในอดีตปัจจุบันเป็นแหล่งชุมชนที่มีผู้อยู่อาศัยหนาแน่น โดยเฉพาะบริเวณลุ่มน้ำปัตตานี ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 86.25 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 13.70 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 0.05 นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่น ๆ ในส่วนของอำเภอโคกโพธิ์มีประชากร 66,140 คน นับถือศาสนาอิสลาม 40,042 คน คิดเป็นร้อยละ 70.99 นับถือศาสนาพุทธ 26,098 คน คิดเป็นร้อยละ 29.01 (จังหวัดปัตตานี, 2556) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร โดยพืชเศรษฐกิจได้แก่ ยางพารา ลองกอง ทุเรียน ชาวบ้านนิยมปลูกบ้านในสวน กระจายทั่วทั้งอำเภอโคกโพธิ์ และจะหนาแน่นเป็นพิเศษในตัวอำเภอ เนื่องจากเป็นศูนย์รวมของหน่วยงานราชการและเป็นแหล่งเศรษฐกิจของอำเภอโคกโพธิ์

การศึกษา

อำเภอโคกโพธิ์ มีสถานศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก กระจายทั่วอำเภอ โดยแยกเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 40 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2, 2556) โรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 2 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวน 8 โรงเรียน (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี (สช.ปัตตานี), 2556)

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะรู้จักกันดีในนาม “ปอเนาะ” เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ ที่คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ยึดมั่นในหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มีบทบัญญัติของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต จึงมีการปลูกฝังความรู้เรื่องศาสนาตั้งแต่เยาว์วัย ทำให้ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่สอนเกี่ยวกับหลักศาสนาอิสลาม แต่ไม่ละทิ้งวิชาสามัญ ทำให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ ในปัจจุบันสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รวมทั้งสิ้น 155 โรงเรียน (สช., 2556) เฉพาะในจังหวัดปัตตานีมีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวน 65 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 54,900 คน ในส่วนของอำเภอโคกโพธิ์มี 8 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 6,395 คน (สช.ปัตตานี, 2556) คิดเป็นร้อยละ 82.25 ของนักเรียนระดับมัธยมทั้งหมดในอำเภอโคกโพธิ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต

15, 2556;สช.ปัตตานี, 2556) โดยมีนักเรียนจากทั่วประเทศไทยแต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเด็กนักเรียนจากสามจังหวัดชายแดนใต้

ลักษณะโดยทั่วไปของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ในอดีต ปอเนาะ นิยมปลูกสร้างในชุมชนและบางที่จะมีชื่อเรียกตามสถานที่ตั้งของชุมชนแต่ละที่ แต่บางปอเนาะจะตั้งชื่อโรงเรียนตามชื่อของโต๊ะครูเจ้าของโรงเรียน โดยในอดีต ปอเนาะจะเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน จัดตั้งขึ้นโดยผู้มีความรู้ทางศาสนาหรือโต๊ะครู โดยจะเปิดสอนวิชาที่เกี่ยวกับหลักปฏิบัติและหลักศรัทธาของศาสนาอิสลาม ซึ่งโต๊ะครูจะได้รับความเคารพจากชาวบ้านและผู้ที่มาศึกษา โดยตอนแรกโต๊ะครูจะเปิดสอนวิชาต่างๆ ที่บ้านหรือที่มัสยิดในหมู่บ้าน เมื่อชื่อเสียงของโต๊ะครูแพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวาง ก็จะทำให้คนต่างที่ ต่างเมืองมาเรียน โดยจะปลูกกระท่อมหรือปอเนาะ ใกล้ๆกับบ้านโต๊ะครู เพื่อความสะดวกในการศึกษา กระท่อมที่ปลูกเพื่ออยู่อาศัยระหว่างการเรียนเล่าเรียนนั้น จะมีลักษณะเหมือนกระท่อมชาวนาชั้นเดียว ใต้ถุนสูง หลังคามุงจาก ฝาใช้ไม้ไผ่สานหรือไม้ ซึ่งเป็นวัสดุที่หามาได้จากท้องถิ่น ภายในกระท่อมจะใช้เป็นทั้งที่นอน ที่ท่องอัลกุรอานและอ่านหนังสือ และเป็นห้องครัวไปในตัว โดยผู้ที่มาศึกษาจะมีทั้งหญิงและชาย แต่จะแยกบริเวณอย่างชัดเจน บางปอเนาะจะแยกอาคารเรียนกันโดยเด็ดขาด แต่บางปอเนาะจะใช้อาคารเรียนรวมกันแต่จะแยกห้องเรียนกัน ในอดีต ถือได้ว่าโต๊ะครูเป็นผู้ทรงอิทธิพลและได้รับความเคารพจากชาวบ้านเป็นอย่างมาก เมื่อมีผู้สนใจศึกษาเป็นจำนวนมาก ปอเนาะหรือที่พักก็จะเพิ่มขึ้นตามจำนวนผู้ศึกษา ทำให้เกิดเป็นชุมชน ปอเนาะบางแห่งที่ได้รับความนิยมสูง จะมีผู้มาศึกษาเป็นจำนวน ก็จะมิมัสยิดอยู่ภายในปอเนาะด้วย เพื่อความสะดวกแก่ผู้ที่มาศึกษา

หลักสูตรการเรียนการสอนในอดีต จะขึ้นอยู่กับโต๊ะครูหรือเจ้าของปอเนาะ เป็นผู้กำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆตามความเหมาะสมและตามและตามหลักการของศาสนาอิสลาม โดยจะเป็นการเรียนจากคัมภีร์อัลกุรอานและวจนะของท่านนบีมุฮัมมัด เป็นหลัก ไม่มีการแบ่งระดับอย่างชัดเจน และไม่จำกัดเวลาเรียน ไม่มีการวัดผลที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของโต๊ะครูเป็นหลัก ว่าผู้เรียนมีความรู้มากเพียงใด แต่ไม่มีการออกหลักฐานรับรองวุฒิแต่อย่างใด

ปอเนาะในปัจจุบัน ได้ถูกแปรสภาพเป็น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามซึ่งมีวิวัฒนาการจากปอเนาะในอดีต ซึ่งเกิดจากความพยายามของรัฐที่ต้องการส่งเสริมและปรับปรุงปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ทำให้มีการปรับปรุงอาคารสถานที่ หลักสูตรการเรียนการสอนที่มีวิชาสามัญร่วมด้วย จัดหลักสูตรให้เป็นชั้น จัดสอนภาษาไทยและเสริมวิชาชีพตามความต้องการและความเหมาะสม และมีการวัดผลประเมินผลร่วมด้วย ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนระบบปอเนาะให้เป็นระบบโรงเรียน ต่อมาได้มีการพัฒนามาอย่างเรื่อยๆ จากโรงเรียน

ราษฎรสอนศาสนาอิสลามกลายเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ที่ต้องการให้โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนวิชาศาสนาและสามัญอย่างมีคุณภาพ

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันมีขนาดที่แตกต่างกัน ตามจำนวนนักเรียน โรงเรียนที่ได้รับความนิยมและมีชื่อเสียงก็จะมีนักเรียนอยู่เป็นจำนวนมาก โรงเรียนขนาดเล็กจะมีนักเรียน ไม่เกิน 500 คน ขนาดกลางมีนักเรียนตั้งแต่ 500-1500 คน ขนาดใหญ่จะมีนักเรียนมากกว่า 1500 คน จำนวนนักเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้โรงเรียนแต่ละที่มีขนาดที่แตกต่างกัน ชื่อเสียงของเจ้าของโรงเรียนหรือโต๊ะครูมักเป็นเหตุผลหนึ่งที่ผู้ปกครองพิจารณาส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อ เพราะโต๊ะครูอยู่ในฐานะผู้บริหารและเป็นผู้ที่มีความสำคัญสูงสุด เป็นที่ยอมรับของชาวบ้านว่าเป็นนักปราชญ์หรือผู้รู้ด้านศาสนาอิสลามที่ควรให้ความเคารพและความเชื่อมั่น การศรัทธาต่อตัวโต๊ะครูของชาวบ้านจะมีผลต่อการส่งบุตรหลานเข้าศึกษา โต๊ะครูที่มีชื่อเสียงจะได้รับ การยอมรับอย่างกว้างขวางนอกจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว ยังมีคนมุสลิมในจังหวัด ไกล่เคียงและตามภาคต่างๆของประเทศไทยส่งบุตรหลานเข้าศึกษาอีกด้วย สังเกตได้จากโรงเรียน ขนาดใหญ่ในพื้นที่ ที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน โต๊ะครูหรือผู้บริหารคนปัจจุบันจะเป็น ลูกหลานหรือลูกเขยของโต๊ะครูที่มีชื่อเสียงในอดีตมารับช่วงต่อ แต่ความศรัทธาต่อตัวโต๊ะครูก็ ไม่ได้ลดน้อยถอยลง ยังคงมีนักเรียนจากที่ต่างๆเข้ามาเรียนอย่างไม่ขาดสาย

การศรัทธาต่อตัวโต๊ะครูจึงเป็นที่ชาวบ้านจะส่งบุตรหลานไปเรียนมากกว่าเหตุผลของ การจัดการเรียนการสอน แต่โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่จะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในจำนวนมาก ทำให้มีโอกาสนในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและทันสมัยได้มากกว่าโรงเรียน ขนาดเล็ก ดังคำพูดของผู้ปกครองคนหนึ่ง

“ส่งลูกไปเรียนที่โรงเรียนนั้น เพราะเป็นโรงเรียนใหญ่ มีความทันสมัย มากกว่าโรงเรียนเล็กๆ เด็กก็เขอะกว่า การเรียนการสอนก็ดีกว่า ที่สำคัญโต๊ะ ครูที่เป็นเจ้าของโรงเรียนคนก่อน มีความบารอกัต (ศรัทธา) เราส่งลูกหลาน ไปเรียนก็หวังให้ลูกกลับมาเป็นคนบารอกัตบ้าง”

(พื่อน้องมุอัส)

“ส่งไปเรียนที่ปอเนาะ (โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม) เพราะอยากให้
ได้รับความรู้ทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญ ถ้าเราส่งไปเรียนสามัญอย่างเดียว
จบออกมาไม่รู้เรื่องศาสนาเลยนี่ ไม่อยากให้ลูกเป็นแบบนั้นเพราะเราไม่ได้
อยากอยู่แค่นบนโลกนี้คนเดียวนะ”

(แม่น้องอารีฟ)

จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ส่วนใหญ่แล้วต้องการให้ลูกได้วิชาความรู้ทั้งทางด้านศาสนาและสามัญเพราะมีความเชื่อว่า
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามารถผลิตนักเรียนให้เป็นผู้ที่เข้าใจหลักการอิสลามอย่างถ่อง
แท้ได้ และสามารถมีชีวิตรอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

โดยทั่วไปแล้วโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีจุดร่วมที่คล้ายกันเกือบทุกโรงเรียนดังนี้

1. อาคารเรียน จะแยกกันอย่างชัดเจนระหว่างอาคารเรียนของนักเรียนชายและนักเรียน
หญิง บางโรงที่ใช้อาคารเดียวกัน ก็จะแยกบริเวณอย่างชัดเจน โรงเรียนขนาดเล็กบางโรง อนุโลมให้
นักเรียนชายและหญิงเรียนห้องเดียวกัน แต่จะมีกระดานหรือแผ่นไม้กั้นกลางห้องเพื่อแยกบริเวณ
ระหว่างหญิงและชายอย่างชัดเจน

2. หอพัก เนื่องจากทางโรงเรียนจะมีนักเรียนที่จากต่างอำเภอหรือต่างจังหวัดเป็นจำนวน
มาก โรงเรียนจึงจำเป็นต้องที่พักรับรองนักเรียนเหล่านี้ ในอดีตจะมี กระโจมที่ปลูกเป็นหลังๆ
เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาก็จะบริจาคที่พัคนั้นให้กับโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนรุ่นต่อไปได้ใช้ประโยชน์ ที่
พักร้างหลังจะทรุดโทรมไปตามกาลเวลา ก็จะมีผู้เรียนที่เข้ามาใหม่ปลูกขึ้นมาทดแทน แต่ปัจจุบัน
ความนิยมปลูกกระโจมเพื่อใช้เป็นที่พักได้ลดน้อยลง เนื่องจากทางโรงเรียนจะสร้างหอพักถาวร
ให้กับนักเรียน อีกทั้งวัสดุในการสร้างหอพัก เช่น ไม้ หายากและมีราคาแพง ทำให้กระโจมที่ใช้เป็น
ที่พักลดน้อยถอยลง และมีเหลือไม่มาก โดยปกติแล้วที่พักแบบกระโจมจะมีเฉพาะนักเรียนชาย
ส่วนหอพักของนักเรียนหญิงจะปลูกเป็นหลังสอง 2 ชั้น บางหลังจะปลูกเป็นแถวยาว ภายในหอพัก
จะแบ่งเป็นห้อง ห้องหนึ่งจะมีนักเรียนพัก 3-4 คน ห้องน้ำรวมและมีบริเวณที่ทำอาหารต่างหาก
หอพักของนักเรียนหญิงและชายจะแยกออกจากกันอย่างชัดเจน

3. บ้าน โต๊ะครู จะอยู่ในบริเวณโรงเรียน เนื่องจากบ้านโต๊ะครูปลูกสร้างขึ้นมาก่อนที่จะ
มีการก่อตั้งปอเนาะ จึงทำบ้านโต๊ะครูกลายเป็นส่วนหนึ่งของบริเวณโรงเรียน โดยส่วนมากแล้วโต๊ะ
ครูจะมีความใกล้ชิดกับนักเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรัก เคารพ ยำเกรงต่อโต๊ะครูในฐานะผู้มีความรู้
ในอดีตก่อนที่ผู้เรียนจะเข้ามาเรียนที่ปอเนาะ พ่อแม่ต้องพาบุตรมาฝากไว้กับโต๊ะครู เพื่อนเป็นผู้
ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และเป็นผู้ปกครองในระหว่างที่เด็กใช้ชีวิตที่ปอเนาะ แต่ปัจจุบัน

ผู้เรียนมีจำนวนมากขึ้น ทำให้วัฒนธรรมการนำเด็กมาฝากฝังกับโต๊ะครูค่อยเลือนหาย นักเรียนจะเข้าสู่โรงเรียนผ่านระบบการรับสมัครเหมือนโรงเรียนทั่วไป

4. หลักสูตรการเรียนการสอน

เนื่องด้วยโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีการจัดการเรียนการสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนา จึงทำให้มีหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 2 หลักสูตรคือ หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยที่หลักสูตรอิสลามศึกษามีการจัดการบูรณาการกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ปรับให้มีความเหมาะสมและชัดเจนมากขึ้น ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งคำนึงถึงความพร้อมด้านทรัพยากร แหล่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชนและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในแต่ละท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้น(เป็นการศึกษาชั้นอิสลาม ปีที่ 1-3) และหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย(เป็นการศึกษาอิสลามศึกษาตอนปลาย ปีที่ 1-3) เทียบได้กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา(ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-6) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

5. การแบ่งคาบการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยทั่วไปแล้วโรงเรียนจะแบ่งการเรียนการสอนในแต่ละวันออกเป็น 2 ภาค คือภาคเช้าและภาคบ่าย บางห้องในภาคเช้าจะเรียนวิชาศาสนา ภาคบ่ายวิชาสามัญ บางห้องจะจัดให้ภาคเช้าเรียนวิชาสามัญ ภาคบ่ายเรียนวิชาศาสนาทั้งนี้แล้วแต่ตารางการจัดสรรเวลาของโรงเรียน

บทบาทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อสังคม

ในอดีต นอกจากปอเนาะจะมีบทบาทในการวางรากฐานการศึกษาสำหรับนักวิชาการและชาวบ้านแล้ว ปอเนาะยังมีบทบาทในการชี้นำสังคมอีกด้วย อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต(2549) กล่าวว่า “ปอเนาะเป็นสถาบันที่อบรมสั่งสอนสมาชิกในสังคมให้ยึดมั่นในหลักศาสนา และกระตุ้นให้สังคมตระหนักถึงความชั่วร้ายของอบายมุข เช่น การพนัน ยาเสพติด การผิดประเวณี เป็นต้น” จึงทำให้ศาสนาเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันอย่างมาก การเป็นผู้รู้หรือผู้นำทางศาสนาจะทำให้ได้รับการยอมรับจากชุมชน พิรัช ราฮิมมูลา (2545) อ้างใน อิบรอฮีม อาลฮูเซน(2552) ได้กล่าวว่า “ครูหรืออาจารย์ที่สอนศาสนาในสถานบันการศึกษาปอเนาะ เป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้นำทางจิต

วิญญาณ ซึ่งถือเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติมากและมีความรับผิดชอบสูงนอกจากนั้นยังถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญท้องถิ่นเกี่ยวกับศาสนาและยังเป็นที่ปรึกษาในหลายๆเรื่องในชีวิตประจำวัน” ผลผลิตของปอเนาะในอดีตจะกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน หลายคนได้เป็นผู้นำของชุมชน เช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนาในระดับที่แตกต่างกัน ตำแหน่งต่างๆเหล่านี้เป็นตำแหน่งที่มีบทบาทและมีอิทธิพลต่อชุมชนเป็นอย่างยิ่ง ในการศึกษาเล่าเรียนจากโต๊ะครูนั้น นอกจากการถ่ายทอดองค์ความรู้แล้ว ยังมีการถ่ายทอดทัศนคติและแนวความคิดของโต๊ะครูในเรื่องต่างๆอีกด้วย ผลผลิตของปอเนาะจึงเปรียบเสมือนกระบอกเสียงของโต๊ะครูอีกทอดหนึ่ง

เมื่อปอเนาะมีการเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนการสอน กลายเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทำให้มีความสำคัญในการอบรมสั่งสอนเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่แล้วเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงทำให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากต้องมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งในส่วนของวิชาสามัญและศาสนาที่มีความสำคัญในการสร้างสังคมมุสลิมให้มีความเข้มแข็งโดยวางอยู่บนหลักการของอิสลาม เปรียบเสมือนสถานที่ให้แสงสว่างและบ่มเพาะให้เยาวชนในพื้นที่เป็นคนดีและสมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิตตามครรลองของอิสลามได้อย่างสมดุลในบริบทของสังคมไทย ครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่แล้วจะได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ จะเห็นได้จากการที่ครูสอนศาสนามักมีบทบาทเป็นผู้นำชุมชนหรือผู้นำศาสนาในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ เช่น เป็นโต๊ะอิหม่าม ผู้ใหญ่บ้าน หรือตำแหน่งอื่นๆที่ได้รับการยอมรับจากลูกบ้าน ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของคนในชุมชนเป็นอย่างยิ่ง

บทบาทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อการควบคุมการสูบบุหรี่ของนักเรียนและชุมชน

จากการเก็บข้อมูล พบว่าการควบคุมการสูบบุหรี่ในนักเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในอำเภอโคกโพธิ์มีแนวทางการปฏิบัติที่เข้มงวด เนื่องจากผู้บริหารของโรงเรียนได้กำหนดแนวปฏิบัติของการสูบบุหรี่อย่างชัดเจนว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งต้องห้ามในศาสนาอิสลาม จึงทำให้การดำเนินงานควบคุมการสูบบุหรี่ของโรงเรียนมีแบบแผนที่ชัดเจน โรงเรียนจะขอความร่วมมือจากครูและบุคลากรในโรงเรียนให้พยายามเลิกบุหรี่อย่างเด็ดขาด ในกรณีที่ไม่สามารถเลิกบุหรี่ได้หรืออยู่ในช่วงของการพยายามเลิกบุหรี่ ห้ามสูบบุหรี่ในบริเวณโรงเรียนหรือต้องไม่สูบบุหรี่ให้นักเรียนเห็นเนื่องจากจะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี และทางโรงเรียนจะขอความช่วยเหลือจากโรงพยาบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเป็นที่ปรึกษาแก่ครูและบุคลากรในการเลิกบุหรี่อย่างยั่งยืนได้

ในนักเรียน โรงเรียนจะมีมาตรการในการควบคุมการสูบบุหรี่โดยจะมีการเก็บบันทึกประวัติข้อมูลของนักเรียนที่สูบบุหรี่ ซึ่งพบว่านักเรียนที่มีปัญหายาเสพติดส่วนใหญ่แล้วจะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ร่วมด้วย โรงเรียนไม่อนุญาตให้นักเรียนสูบบุหรี่ภายในบริเวณโรงเรียนเป็นอันตรายและขอความร่วมมือจากร้านค้าที่อยู่รอบๆ โรงเรียนไม่ให้ขายบุหรี่แก่นักเรียนซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามก็พบว่า นักเรียนที่สูบบุหรี่จะอาศัยช่วงเวลาระหว่างการเปลี่ยนคาบเรียน ที่ครูผู้สอนยังไม่ถึงห้องไปสูบบุหรี่ข้างห้องน้ำหรือริมบันไดทางเดิน ซึ่งทำให้ทางโรงเรียนต้องเพิ่มความเข้มงวดในช่วงเลาดังกล่าวโดยการตั้งกลุ่มนักเรียนที่คอยสอดส่องให้ข้อมูลกับโรงเรียนอีกทางหนึ่ง เมื่อมีการรู้ตัวหรือพบนักเรียนที่สูบบุหรี่ บางโรงเรียนจะลงโทษนักเรียนทันที โดยวิธีการต่างๆ พร้อมทั้งหักคะแนนความประพฤติ บางโรงเรียนจะลงโทษนักเรียนในระหว่างการเข้าแถวเคารพธงชาติตอนเช้าก่อนเข้าเรียนโดยให้เข้าแถวนานกว่าคนอื่น หรือการประจานหน้าเสาธง หรือการให้ทำละหมาดกลางสนามโรงเรียน แต่ทุกโรงเรียนจะมีแนวทางการปฏิบัติที่เหมือนกันคือ การรายงานพฤติกรรมของนักเรียนไปยังผู้ปกครองและเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียนเพื่อรับทราบพฤติกรรมและหาแนวทางร่วมกันกับผู้ปกครองในการควบคุมการสูบบุหรี่ของนักเรียนอีกทางหนึ่ง โรงเรียนบางแห่งมีการดำเนินงานร่วมกับหน่วยทหารหน่วยพัฒนาในพื้นที่ในการควบคุมยาเสพติดโดยการนำนักเรียนที่มีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติดไปบำบัดที่ศูนย์บำบัดผู้ติดยาเสพติดอีกทางหนึ่ง

การควบคุมการสูบบุหรี่ในชุมชน พบว่าโรงเรียนจะมีการขอความร่วมมือจากชุมชนในการไม่ขายบุหรี่ให้กับเด็กนักเรียนและทางโรงเรียนจะมีการบรรยายเกี่ยวกับโทษและกฎของการสูบบุหรี่หลังจากละหมาดในวันศุกร์เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักให้กับคนในชุมชนห่างไกลจากบุหรี่โดยใช้แนวทางของศาสนาอิสลามร่วมด้วย (ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียน นักเรียน และชุมชน)

4.2 ข้อมูลแสดงภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 21 คน แยกเป็นนักเรียนที่สูบบุหรี่จำนวน 18 คนและนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่จำนวน 3 คนจากกลุ่มตัวอย่างพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุ 11-12 ปีโดยเป็นสัดส่วนที่เยอะที่สุด และสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุ 15 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาลักษณะของครอบครัวพบว่า นักเรียนที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่แล้วมีครอบครัวที่สมบูรณ์ กล่าวคือพ่อ แม่ ลูกอยู่ด้วยกัน ส่วนน้อยที่ใช้ชีวิตอยู่กับพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว นักเรียนบางคนเติบโตมากับยายเนื่องจากแม่ต้องไปประกอบอาชีพที่ต่างประเทศ แต่โดยรวมแล้วครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะร่วมบางประการคือ มีสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรี่ โดยมักจะเป็น พ่อหรือพี่ชาย และยังพบอีกว่าบุหรี่ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมสูบ คือบุหรี่จากประเทศมาเลเซียโดยการซื้อจากร้านขายของชำทั่วไปในหมู่บ้านดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ข้อมูลแสดงภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง(นำเสนอชื่อสมมุติ)

ชื่อ	อายุ	อายุที่เริ่มสูบบุหรี่	สถานภาพของครอบครัว	การสูบบุหรี่ของสมาชิกในบ้าน	บุหรี่ยี่ห้อที่นิยมสูบ	การได้มาของบุหรี่
นุรดิน	14	11	พ่อ แม่ ลูกอยู่ด้วยกัน	พ่อ ตา อา	บุหรี่ยี่ห้อ (มาเลเซีย)	ซื้อบุหรี่ยี่ห้อแบบแบ่งขายจากร้านขายของชำ
ไฟซอล	15	13	พ่อ แม่ ลูกอยู่ด้วยกัน	พ่อ ตา อา	บุหรี่ยี่ห้อ (มาเลเซีย)	ซื้อแบบแบ่งขายจากร้านขายของชำ
นัสรี	15	12	พ่อ แม่ ลูกอยู่ด้วยกัน	พ่อเคยสูบบุหรี่แต่เลิกแล้ว	บุหรี่ยี่ห้อ (มาเลเซีย)	ซื้อแบบแบ่งขายจากร้านค้าหน้าโรงเรียน
อิมรอน	15	12	แม่เลี้ยงชีวิต พ่อแต่งงานใหม่	ไม่มี	บุหรี่ยี่ห้อ (แอลเอ็มซอง ลีตียา)	ซื้อจากร้านขายของชำในหมู่บ้าน

ชื่อ	อายุ	อายุที่ เริ่มสูบบุหรี่	สถานภาพของ ครอบครัว	การสูบบุหรี่ ของสมาชิกใน บ้าน	บุหรี่ที่นิยม สูบ	การได้มาของ บุหรี่
สุไลมาน	15	11	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	พ่อและพี่ชาย	บุหรี่ซอง (มาเลเซีย)	ซื้อจากร้านขาย ของทั่วไป
อามาล	13	12	พ่อเสียชีวิต แม่ ทำงานที่ มาเลเซีย อยู่กับ ยายและน้องๆ	ไม่มี	บุหรี่ซอง (มาเลเซีย)	ซื้อแบบแบ่งขาย จากร้านขายชำ ในหมู่บ้านและ ซื้อต่อจากเพื่อน
ฟูรกอน	15	14	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	พ่อและพี่ชาย	บุหรี่ซอง (มาเลเซีย)	ซื้อแบบแบ่งขาย จากร้านขายของ ชำ
กุฟฟาน	13	11	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	พ่อและพี่ชาย	บุหรี่ซอง (สายฝนสี เขียว)	ซื้อแบบแบ่งขาย จากร้านขายของ ชำ
อารีฟ	14	12	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	พ่อและพี่ชาย	บุหรี่ซอง (มาเลเซีย)	ซื้อแบบแบ่งขาย จากร้านค้าข้าง โรงเรียน
อาเดล	13	11	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	พ่อ	บุหรี่ซอง (มาเลเซีย)	ฝากเพื่อนซื้อ และขอแบ่งจาก เพื่อน
อับดุลกา รีม	13	12	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	พ่อ	บุหรี่ซอง (มาเลเซีย)	ซื้อจากร้านขาย ของชำใน หมู่บ้าน
มะสือดี	15	14	พ่อเสียชีวิต อยู่ กับแม่	พ่อ	บุหรี่ซอง (มาเลเซีย)	ซื้อจากร้านขาย ของชำใน หมู่บ้านและฝาก เพื่อนซื้อ

ชื่อ	อายุ	อายุที่ เริ่มสูบบุหรี่	สถานภาพของ ครอบครัว	การสูบบุหรี่ ของสมาชิกใน บ้าน	บุหรี่ยี่ห้อ สูบ	การได้มาของ บุหรี่
อับรอฮีม	14	12	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	พี่ชาย	บุหรี่ยี่ห้อ (สายฝนสี เขียว)	ซื้อจากร้านขาย ชำทั่วไป
อะห์หมัด ฟันดี	15	12	พ่อแต่งงานใหม่ อยู่กับแม่	พ่อและตา	บุหรี่ยี่ห้อ (มาเลเซีย)	ซื้อจากร้านขาย ของชำและมา แบ่งกับเพื่อน
ซุฟยาน	14	13	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	พ่อ ปู่และ พี่ชาย	บุหรี่ยี่ห้อ (สายฝนสี เขียว)	ซื้อแบบแบ่งขาย จากร้านขายของ ชำ
อิลฮัม	14	11	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	พ่อ	บุหรี่ยี่ห้อ (สายฝนสี เขียว)	ซื้อแบบแบ่งขาย จากร้านขายของ ชำ
อ็ฏฮาร์	15	15	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	พ่อและพี่ชาย	บุหรี่ยี่ห้อ (มาเลเซีย)	ซื้อแบบแบ่งขาย จากร้านขายของ ชำ
มะยาเกี	13	11	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	พ่อและตา	บุหรี่ยี่ห้อ (มาเลเซีย)	ซื้อแบบแบ่งขาย จากร้านขายของ ชำ
ไซฟูเราะ มาน	13	ไม่สูบบุหรี่	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	พ่อ	-	-
อับดุล ฮากีม	14	ไม่สูบบุหรี่	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	ไม่มี	-	-
มูอัซ	14	ไม่สูบบุหรี่	พ่อ แม่ ลูกอยู่ ด้วยกัน	ไม่มี	-	-

4.3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียน

จากการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่มีอายุ 13-15 ปี ศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ทั้งที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ต่างให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี แต่จากการพูดคุยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่แล้วมักจะไม่ค่อยพูดหรือแสดงความคิดเห็นเกินกว่าที่ถาม เนื่องจากนักเรียนยังไม่ไว้วางใจในตัวผู้ศึกษาและยังไม่กล้าพูดในเรื่องการสูบบุหรี่ เมื่อผู้ศึกษาไปสัมภาษณ์นักเรียนในระดับที่สูงขึ้น พบว่านักเรียนแสดงความคิดเห็นและเล่าประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ได้ดีกว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมต้น ทั้งนี้ผู้ศึกษาคิดว่า การสูบบุหรี่เป็นการทำผิดกฎของสังคมในระยะเริ่มต้นจึงทำให้ นักเรียนชั้นมัธยมต้นยังมีความรู้สึกผิดต่อการสูบบุหรี่จึงไม่กล้าพูดหรือเล่ารายละเอียดที่ลึกซึ้งมากเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนมัธยมปลายที่เริ่มชินชาและมองว่าการสูบบุหรี่เป็นเรื่องธรรมดา การเก็บข้อมูลในครั้งนี้สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

4.3.1 การให้ความหมายของบุหรี่

บุหรี่เป็นสารเสพติดชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเป็นทรงกระบอกม้วนห่อด้วยกระดาษในกระดาษมีใบยาสูบหรือชอยบรบรรจุอยู่ ปลายด้านหนึ่งเป็นปลายเปิดสำหรับจุดไฟ และอีกด้านหนึ่งจะมีตัวกรอง ไว้สำหรับใช้ปากสูดควัน ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ให้ความหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบว่า ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบและผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคเทียนนาตาแบกุ่ม (NICOTIANATABACUM) ไม่ว่าจะใช้เสพโดยวิธีสูดดมอมเคี้ยวกินเป่าหรือพ่นเข้าไปในปากหรือจมูกหรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ได้ผลเป็นเช่นเดียวกันโดยเป็นที่รู้กันว่าบุหรี่มีอันตรายต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม และการสูบบุหรี่จะเป็นตัวเชื่อมโยงไปสู่การกระทำผิดในรูปแบบอื่นอีกมากมาย ถือได้ว่าการสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของการฝ่าฝืนกฎขั้นต้นของสังคม เหล่านี้เป็นการให้ความหมายโดยสังคมที่อาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์และข้อมูลทางการแพทย์ที่ยืนยันได้ ซึ่งเป็นผลให้อัตราการสูบบุหรี่ในประชากรลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับอดีต แต่ในขณะเดียวกันก็มีกลุ่มนักสูบหน้าใหม่เกิดขึ้นมา ส่วนใหญ่แล้วเป็นกลุ่มเด็กวัยรุ่น จากการเก็บข้อมูล มีข้อค้นพบว่า วัยรุ่นมีความเชื่อหรือให้คุณค่ากับการสูบบุหรี่ที่แตกต่างกัน ที่พบมากที่สุดคือ การสูบบุหรี่แล้วดู เท่ เป็นผู้ใหญ่

“...คนที่สูบบุหรี่ดูเหมือนเป็นคนกล้าอะ ดูแล้วก็เท่อะ...”

(น้องฟรุทตอน อายุ 14 ปี)

“...แต่ก่อนตอนที่เห็นเพื่อนสูบ เราก็ว่าเทดี ดูเหมือนเป็นเด็กโตแล้ว...”

(น้องมะสือดี อายุ 14 ปี)

“...รุ่นพี่ๆเค้าก็สูบกัน เวลาเรายู๋ด้วย ก็เลยสูบตามเค้าไปด้วยคุณเนน...”

(น้องอัฐฮาร์ อายุ 15 ปี)

การสูบบุหรี่ เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่ง ที่วัยรุ่นใช้สื่อและรับรู้ความหมายระหว่างกัน ซึ่งจะมีการให้ความหมายหรือใช้สร้างตัวตน (Identify) ให้กับคนสูบเอง ในที่นี้นักเรียนใช้บุหรี่ในการสื่อความหมายถึงความเท่ ความเหนือกว่าในกลุ่มเพื่อน และการดูเป็นผู้ใหญ่กว่าและแสดงบทบาทความมั่นใจในตนเอง ซึ่งมุมมองหรือแนวคิดนี้มีอาจลบลบไปจากความคิดของนักเรียนได้ ถึงแม้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการควบคุมการสูบบุหรี่ ได้พยายามลบภาพลักษณ์ของการสูบบุหรี่แล้วดูเท่ หรือดูดี โดยการประชาสัมพันธ์ มีการให้นักแสดงเป็นต้นแบบของความเท่โดยไม่ต้องสูบบุหรี่และพยายามจำกัดการแสดงออกของสื่อ โดยการไม่แสดงภาพของการสูบบุหรี่ แต่กระนั้นก็มีอาจจัดความคิดนี้ให้หมดสิ้นไปได้ ผู้ศึกษามีความเห็นส่วนตัวว่า แนวคิดหรือความรู้สึกเท่ ที่เป็นการให้ความหมายของนักเรียนได้รับมาจากสังคมรอบตัววัยรุ่น ที่มีรุ่นพี่หรือคนที่มีอายุมากกว่าเป็นตัวแบบในการสูบบุหรี่ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การให้ความหมายของการสูบบุหรี่แล้วดูเท่ หรือดูเป็นผู้ใหญ่นี้ จะค่อยๆเสื่อมคลายลงในหมู่นักเรียนหรือวัยรุ่นกันเอง เนื่องจากกระแสการต่อต้านการสูบบุหรี่ได้ขยายวงกว้างและเข้าถึงกลุ่มนักเรียนได้มากขึ้น ซึ่งกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้สูบบุหรี่ก็กลับมองว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี คนที่สูบบุหรี่ทำให้ดูเป็นคนไม่ดีไปด้วย

“...สูบบุหรี่ ใครๆก็รู้ว่าไม่ดี สูบแล้วเป็นมะเร็ง ส่วนใหญ่แล้ว พวกที่สูบก็นะ

เป็นเด็กเกเร ไม่ตั้งใจเรียน วันๆเอาแต่สูบบุหรี่ข้างห้องน้ำ ไม่งั้นก็ไม่เข้าเรียน

นอนหลับอยู่ที่หอพัก...”

(น้องอับดุลฮาгим อายุ 14 ปี)

นอกจากบุหรี่จะถูกให้คุณค่าว่าสูบแล้ว เท่ ดูเป็นผู้ใหญ่แล้ว บุหรี่ยังเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนอีกด้วย โดยที่บุหรี่ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของมิตรภาพ ความสัมพันธ์ที่แนบแน่นระหว่างเพื่อน ความเข้าอกเข้าใจกัน เนื่องจากช่วงวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการการยอมรับการกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นมักอยู่กับเพื่อนซึ่งวัยรุ่นคิดว่าจะมีความเข้าใจซึ่งกันและกันมากกว่าครอบครัว มีความสุขเมื่อได้อยู่ด้วยกัน และได้ทำอะไรเหมือนกัน

“...ก็เวลาอยู่ด้วยกัน กับเพื่อน มันสูบบุหรี่ เราก็ต้องสูบไปด้วย ถ้าไม่สูบรู้สึกมันไม่หรรษาอะ พี่เข้าใจมั๊ยอะ เวลาอยู่กับเพื่อน ถ้าไม่สูบก็ไม่รู้ว่าจะทำอะไรอะ...”

(น้องนัสนรี อายุ 15 ปี)

“...เวลาเพื่อนชวนให้สูบ เราก็ต้องสูบ ถ้าไม่สูบเค้าก็จะไปชวนคนอื่นสูบ เวลาอยู่ด้วยกันหลายคน เราก็จำเป็นต้องสูบด้วยนะ...”

(น้องอาร์ฟ อายุ 12 ปี)

การสูบบุหรี่ถูกทำให้เป็นสื่อกลางของความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่ด้วยกัน เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นกลุ่มก้อน ความหมายของบุหรี่ในนักเรียนกลุ่มนี้คือ การสูบบุหรี่ทำให้ตัวเองเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มนั้นๆ

ความท้าทาย ที่บ่งบอกถึงความเสี่ยงอันตรายเป็นหนึ่งในทำให้ความหมายของการสูบบุหรี่ในนักเรียน โดยมองการสูบบุหรี่เป็นการแสดงพฤติกรรมที่ท้าทายครู และสามารถหลบหลีกการจับกุมของครู การได้ลองทำผิดเล็กๆน้อยๆด้วยความคะนอง เป็นการได้แสดงความเก่งกล้าอวดเพื่อน ซึ่งการแสดงออกที่ขัดกับกฎระเบียบของโรงเรียนนั้น เป็นผลให้นักเรียนมีความรู้สึกมีคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง

“...การสูบบุหรี่มันดูท้าทายนิ พอเวลาได้สูบ รู้สึกดีอะ ตอนที่ไปสูบที่ห้องน้ำโรงเรียนต้องรีบๆสูบ ไม่งั้นจะเจอกับครู แต่ผมไม่เคยโดนครูจับได้นะ กฎมีแหก...”

(น้องอิมรอน อายุ 15 ปี)

จากการให้ความหมายของบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้ทราบได้ว่า บุหรี่ในความรู้สึกของนักเรียนเป็นมากกว่าบุหรี่ในความหมายที่คนทั่วไปเข้าใจ เนื่องจากนักเรียนจะให้ความหมายของบุหรี่ที่แสดงถึง ลักษณะตัวตนของตนเองที่ต้องการสื่อให้สังคมได้รับรู้ ไม่ว่าจะเป็น ความเท การทำให้ตนเองดูเป็นผู้ใหญ่เมื่ออยู่กับกลุ่มเพื่อน (self image) เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง (identity) ความรู้สึกมีความเหนือกว่าหรือมีอำนาจมากกว่า แสดงความมั่นใจในตนเอง การใช้บุหรี่เป็นเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเพื่อการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน (acceptance) รวมถึงการทำลายหรือฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียนหรือสังคม

(independent) เหล่านี้คือสิ่งที่นักเรียนที่สูบบุหรี่มักจะให้คุณค่ากับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของตนเอง มากกว่าความหมายที่สังคมได้ให้ไว้

การให้ความหมายของบุหรี่ของนักเรียนนั้น พบว่ามีความสอดคล้องกับพัฒนาการ ในช่วงวัยรุ่นที่มีความเป็นตัวของตัวเอง รักความอิสระเพราะวัยรุ่นมีความเชื่อว่าลักษณะความเป็น อิสระเป็นตัวของตัวเองนั้น เป็นเครื่องหมายของความเป็นผู้ใหญ่ ต้องการมีประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ไม่ชอบความจำเจซ้ำซาก ชอบเสี่ยง ชอบทดลอง มีความต้องการเพื่อนพ้อง มีกลุ่มเพื่อน เหล่านี้คือ พัฒนาการทางด้านจิตใจของวัยรุ่น ที่เป็นการรับรู้ด้วยตนเอง การเข้าใจพัฒนาการของวัยรุ่นจะทำให้เรา การเข้าใจซึ่งความหมายของบุหรี่ในทัศนะของนักเรียน มากยิ่งขึ้น และทำให้สามารถเข้าถึง ความรู้สึกที่แท้จริงภายในจิตใจของนักเรียนได้ ลดการยึดติดกับความหมายบุหรี่ที่อาศัยมุมมองเพียง ด้านเดียว และสร้างความเข้าใจต่อปัญหาการสูบบุหรี่ของนักเรียนได้

4.3.2. สาเหตุของการสูบบุหรี่

นักเรียนเริ่มต้นสูบบุหรี่ด้วยสาเหตุที่หลากหลาย แม้ในตัวบุคคลเองก็ไม่อาจกล่าวได้ว่า มีเพียงเหตุผลเดียวที่ทำให้บุคคลสูบบุหรี่ เพราะมีองค์ประกอบหลายอย่างที่มีผลทำให้บุคคลแสดง พฤติกรรมการสูบบุหรี่ออกมา สะท้อนให้เห็นถึงความซับซ้อนของสังคมที่มีผลต่อคนในสังคม อย่างไม่รู้ก็ตาม พบว่าสาเหตุหลักๆที่ทำให้นักเรียนสูบบุหรี่ สามารถแจกแจงได้ดังนี้

1. อิทธิพลของเพื่อน

“เพื่อน” มักจะเป็นเหตุผลหลักของการริเริ่มสูบบุหรี่ในนักเรียนชาย โดยเฉพาะ ในช่วงเด็กและวัยรุ่น เพื่อนจะมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก เพราะเพื่อนสามารถเติมเต็มความรัก ความ อบอุ่นและความรู้สึกสนุกสนานได้ โดยเฉพาะในเด็กที่ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว ทำให้เด็ก รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม จึงเกิดพฤติกรรมเลียนแบบเพื่อนขึ้นมา ซึ่งหากมีเพื่อนสูบบุหรี่ ก็จะทำให้เด็กมีแนวโน้มสูบบุหรี่ตามเพื่อนได้

นักเรียนส่วนใหญ่ให้สาเหตุของการสูบบุหรี่ครั้งแรกว่าเป็นเพราะอยู่ในกลุ่มเพื่อน ที่สูบบุหรี่ด้วยกัน โดยนักเรียนกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับเพื่อนเป็นอย่างมากและมักจะไปไหนมา ไหนด้วยกันตลอด

“...มีเพื่อนที่สูบบุหรี่หลายคน เวลาไปไหนมาไหนด้วยกัน มันก็จะสูบบุหรี่ ตลอดก็เลยลองสูบบ้าง เพื่อนไม่ได้ชวนให้สูบแต่เราอยากสูบเอง เพื่อนก็ บอกนะว่าถ้าคิดแล้วจะเลิกยาก แต่ตอนนั้นก็ไม่ได้สนใจเพราะความรู้สึก อยากจะสูบบากกว่า...”

(น้องนุรดิน อายุ 14 ปี)

“...เพื่อนเก็บตังค์คนละ 4 บาทจะไปซื้อบุหรี่ มันก็ถามเราว่าจะสูบด้วยมั๊ย เราก็เลยตอบว่า จะสูบด้วย เลยให้ตังค์ไป 4 บาทได้บุหรี่ชูริสมา 1 มวน หลังจากนั้นเวลาเพื่อนๆเก็บตังค์ไปซื้อบุหรี่ เราก็จะให้ทุกครั้ง บางครั้ง เพื่อนมีบุหรี่เหลือ มันก็ให้เรา เราก็ไม่ต้องซื้อ...”

(น้องอาเคล อายุ 13 ปี)

นอกจากเพื่อนจะเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เริ่มสูบบุหรี่ เพื่อนยังเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กนักเรียนยังคงสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่อง

“...ถ้าให้เลิกบุหรี่ตอนนี้ ก็เลิกได้นะ แต่พอเวลาอยู่กับเพื่อนๆมันสูบบุหรี่กัน เราก็ต้องสูบกับพวกมันด้วย ทำให้เราเลิกไม่ได้สักที...”

(น้องอัฐสาร อายุ 15 ปี)

“...เพื่อนๆเค้าจะสูบบุหรี่หลังจากเล่นบอลเสร็จ เราอยู่ด้วยก็เลยต้องสูบทามๆเค้าไป ฮะๆๆ...”

(น้องอับดุลการิม อายุ 13 ปี)

ในขณะที่นักเรียนที่ไม่ได้สูบบุหรี่มักจะ ไม่คบเพื่อนที่สูบบุหรี่ และไม่สนใจเวลาเพื่อนชวนให้สูบบุหรี่

“...เวลามัน (เพื่อน) สูบบุหรี่ ผมก็จะบอกมันให้ไปสูบไกลๆ เพราะผม همینควันบุหรี่แต่ถ้ามันไม่ไป ผมก็จะไปเอง ผมรำคาญ หลังจากนั้นเวลามันจะสูบบุหรี่มันก็จะไปสูบบุหรี่ที่อื่นตลอด...”

(น้องอับดุลฮาгим อายุ 14 ปี)

“...เพื่อนผมหรือ ไม่มีนะที่สูบบุหรี่ ถ้าสูบบุหรี่ ouch (ครู) รู้ จะต้องโดนตี แต่ตอนที่เรียน ป.5 ป.6 ผมมีเพื่อนที่สูบบุหรี่อยู่นะ แต่ก็ไม่ได้สนิทกัน เพราะพวกเค้าชอบแอบไปสูบบุหรี่หลังโรงเรียนบ่อยๆ พวกนั้นเกเร ชอบจับมอเตอร์ไซค์เสียงดังมาโรงเรียน”

(น้องไชฟูเราะมาน อายุ 13 ปี)

โดยลักษณะทั่วไปของนักเรียนที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ นักเรียนที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่มักจะเป็นนักเรียนที่ไม่ตั้งใจเรียน เป็นหัวโจกในชั้นเรียน และมักมีปัญหาในโรงเรียนอยู่บ่อยครั้ง แตกต่างจากเด็กที่ไม่สูบบุหรี่ ซึ่งพบว่ามีลักษณะนิสัยที่เรียบร้อย ตั้งใจเรียนและบางครั้งจะถูกเพื่อนมองว่าไม่เป็นลูกผู้ชายจะพบได้ว่าลักษณะที่แตกต่างของนักเรียนนี้มีส่วนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ สามารถอธิบายได้ว่านักเรียนที่มีลักษณะนิสัยที่เรียบร้อย ตั้งใจเรียนจะไม่สนใจการสูบบุหรี่เนื่องจากมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการสูบบุหรี่ และไม่จำเป็นต้องใช้บุหรี่ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน แตกต่างจากนักเรียนที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ซึ่งพบว่าบุหรี่เป็นส่วนหนึ่งของการเข้ากลุ่มเพื่อน

2. อยากรู้ อยากลอง

โดยธรรมชาติของวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง เนื่องจากวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงเริ่มเรียนรู้ ทดลองสิ่งใหม่ๆ เพื่อเลียนแบบวัยผู้ใหญ่ อยู่เสมอ การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์หนึ่งของการเปลี่ยนแปลงไปสู่วัยผู้ใหญ่ และการสูบบุหรี่ยังเป็นการทำผิดกฎของสังคมในระยะเริ่มต้นจึงทำให้เด็กรู้สึกท้าทายเพราะการได้ลองทำความผิดเล็กๆ น้อยๆ นั้น จะถือว่าเป็นเรื่องที่สนุกสนาน

“...ตอนกลางคืนหลังจากเรียนก็ดับ (คัมภีร์สอนศาสนาอิสลาม) ก็ไม่มีอะไรทำ พวกเราก็จะมานั่งคุยที่หอพัก เพื่อนบางคนมันก็สูบบุหรี่ บางคนก็ไม่ได้สูบ เพื่อนที่ไม่ได้สูบก็จะบ่นว่าเหม็นกลิ่นบุหรี่ แรกๆ เราก็เหม็นนะ แต่พอนานๆ ก็เริ่มชิน เห็นมันแข่งฟันควั่นโขมง รู้สึกมันดี ก็เลยลองขอบุหรี่ของเพื่อนมาสูบบ้าง...”

(น้องมะสือดี อายุ 15 ปี)

“...ตอนที่สูบบุหรี่ตอน ป.5 ต้องไปแอบสูบหลังโรงเรียนไม่ให้ครูจับได้ วันไหนที่ครูรู้ ก็จะโดนไล่ตี แต่ถ้าสูบแล้วอย่าให้ครูจับได้ก็ดี ถ้าจับได้นะ ครูเอาตายเลย ตีกันจนลาย กลับบ้านพ่อก็ตีซ้ำ แต่ก่อนตกลงที่เอื้อ...”

(น้องสุไลมาน อายุ 15 ปี)

3. ครอบครัวและสิ่งแวดล้อม

นักเรียนที่มีสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรี่ให้เห็นเป็นตัวอย่าง จะมีแนวโน้มสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่ไม่มีสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรี่ เพราะนักเรียนจะมีวิถีชีวิตที่ข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ จนมองว่าการสูบบุหรี่เป็นเรื่องปกติของสังคม ถึงแม้จะไม่ได้ตั้งใจสูบบุหรี่อย่างจริงจัง แต่บรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมของครอบครัวเอื้อต่อการสูบบุหรี่ ก็จะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมสูบบุหรี่ได้

“...เฮียๆที่บ้านผมจะมีเพื่อนพ่อกับมาสูบบุหรี่ได้ต้นไม้เป็นประจำ เวลาเข้ามาถ้าผมว่างไม่ได้ไปเตะบอล ผมก็จะไปนั่งคุยกับเค้าด้วย แต่ก่อนตอนเด็กๆ เค้าก็สูบบุหรี่ไป แต่ผมไม่ได้สูบ เพราะแม่ห้ามไม่ให้สูบ ตอนนี่แม่ก็ยังห้ามนะ แต่ผมโตแล้วและก็ได้สูบเยอะเหมือนผู้ใหญ่ แรกๆก็เริ่มสูบใบจากของพี่ที่เค้ามาสูบนั่นแหละ ไปนั่งคุยด้วยเค้าม่วนใบจาก เรายังตามเค้าบ้าง ตอนนั้นก็สูบล่นๆไปอย่างนั้นนิ ไม่ได้คิดว่าจะสูบจริง...”

(น้องฟูรคอน อายุ 15 ปี)

“...เห็นพ่อและพี่ชายสูบบุหรี่ที่บ้านตลอด ดาก็สูบด้วยผมก็เลยลองสูบมั้ง ครั้งแรกก็สูบขำๆพอที่ว่าบ้าง ให้ป๊ากล้าขาแข็งก่อนแล้วค่อยมาสูบ ตอนนั้นยังไม่ให้สูบ แต่ผมก็แอบเอาใบจากของพี่มาสูบบ้างบางครั้ง...”

(น้องชูฟยาน อายุ 14 ปี)

จากคำบอกเล่าของนักเรียน ทำให้ผู้ศึกษาไปติดตามดูที่บ้านของนักเรียน พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนบางคนยอมรับได้กับการสูบบุหรี่ในขณะที่ผู้ปกครองบางคนไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ของลูก และพยายามให้ลูกเลิกบุหรี่ให้ได้แม้ตนเองยังคงสูบบุหรี่อยู่

“...ผมสูบบุหรี่มาตั้งแต่อายุ 16-17 ปีตอนนี้ก็ 53 แล้วละ เคยลองเลิกสูบบุหรี่ อยู่พักหนึ่งแต่ไปไม่ถึง ต้องกลับไปสูบบุหรี่อีก ตอนนี้ก็ยังอยากเลิกบุหรี่อยู่นะ กำลังพยายามอยู่ ส่วนที่ลูกชายสูบบุหรี่อยู่ก็พยายามบอกมันตลอดให้เลิก ให้ เลิก ไม่อยากให้เป็นเหมือนตัวเอง พอคิดขึ้นมาก็เลิกยาก ที่นี้แหละ พยายาม เลิกเท่าไรก็เลิกไม่ได้ เราบอกให้เลิกสูบ มันไม่สูบต่อหน้าเรา แต่ก็ไปสูบที่ อื่นอยู่ดี...”

(พ่ออับดุลละห์ อายุ 53 ปี)

“...แต่ก่อนตอนที่เริ่มสูบใหม่ๆผมก็ห้ามตลอดนะ บางครั้งก็ขู่ว่าจะตีบ้าง มัน ก็ไม่สูบต่อหน้าเรา แต่เพื่อนที่มันคบแต่ละคนนี่ ร้ายๆทั้งนั้น ห้ามเท่าไรก็ไม่ ฟัง ตอนนี้ก็เลยปล่อยๆมันไป เราพูดอะไร ไม่ฟังแล้ว...”

(พ่อมะรอนิง อายุ 45 ปี)

ในขณะที่บางครอบครัว แม้จะไม่มีสมาชิกในบ้านสูบบุหรี่ แต่ลูกกลับมีพฤติกรรมสูบบุหรี่

“...พอนึกถึงลูกที่ไร รู้สึกเสียใจ อยากจะร้องให้ทุกที เราหาเงินงๆเพื่อที่จะ ส่งมันไปเรียน โตขึ้นมาไม่อยากให้ลำบากเหมือนเรา แต่ก็ไม่ฟังนิ เงินที่เรา ให้แอบไปซื้อบุหรี่มาสูบกับเพื่อน กะหัดเองที่ไม่ได้อยู่เลี้ยงลูกเอง แต่ถ้า ต้องมาดูแลมันตลอด เราก็ไม่มีจะกิน น้องๆอีกล่ะ...”

(แม่อาชีวะ อายุ 36 ปี)

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่ลูกสูบบุหรี่ และจะพยายามห้ามตลอดเวลาถึงแม้ ตนเองจะสูบกก็ตามที่ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับอนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้านเนื่องจากผู้ปกครองมอง ว่าไม่เหมาะสม และยังรับไม่ได้กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของลูกชาย แต่ผู้ปกครองก็รับรู้เป็นอย่างดี ว่าลูกชายไปสูบบุหรี่กับเพื่อนๆจึงพยายามที่จะบอกอยู่เสมอให้ลูกเลิกสูบบุหรี่

4.3.3 ปริมาณและจำนวนครั้งของการสูบบุหรี่

โดยภาพรวมแล้ว นักเรียนที่สูบบุหรี่มักจะสูบบุหรี่ในปริมาณและจำนวนครั้งที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะคนที่เพิ่งสูบกับคนที่สูบมาระยะหนึ่งจะเห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน

ตารางที่ 2

ปริมาณและจำนวนครั้งการสูบบุหรี่ แสดงตามระยะเวลาของการสูบบุหรี่

ระยะเวลาการสูบบุหรี่	ปริมาณรมาณบุหรี่ที่สูบต่อวัน	จำนวนครั้งของการสูบบุหรี่ต่อวัน
0-1 ปี	1-2	ส่วนใหญ่แล้วไม่ได้สูบทุกวัน
1-2 ปี	1-3	1-3 ครั้ง
2-3 ปี	2-3	1-3 ครั้ง
3-4 ปี	2-4	2-3 ครั้ง
4-5 ปี	3-4	2-4 ครั้ง

นักเรียนชายอายุ 14 ปีที่เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามขนาดเล็กแห่งหนึ่งในอำเภอโคกโพธิ์ แห่งหนึ่งเล่าให้ฟังว่า

“...ผมสูบบุหรี่วันหนึ่งไม่เยอะหรอก แคว้นละ 2-3 มวน บางวัน 1-2 มวนแล้วแต่ด้วยแหละ บางวันก็ไม่ได้สูบนะ ถ้าวันไหนมีเงินเยอะหน่อย ก็ซื้อบุหรี่เยอะหน่อย แต่ถ้าไม่มีเงินก็ขอเพื่อนเอา เพื่อนก็ไม่ได้ว่าอะไรนะ บางทีก็ขอดูด (บุหรี่) ต่อจากเพื่อนอีกทีหนึ่ง...”

(น้องอัฐสาร อายุ 15 ปี)

“...ผมสูบบุหรี่ไม่เยอะหรอก ไม่เหมือนคนแก่ที่สูบวันละเป็นซองหรือก๊าะ (พี) วันหนึ่งไม่เกิน 3 มวนจะสูบเยอะก็ต้องเสียดังเยอะ ไม่มีดังไปซื้อเยอะขนาดนั้นหรอก...”

(น้องอิบรอฮีม อายุ 14 ปี)

“...ได้เงินมาโรงเรียนอาทิตย์วันละ 50 บาท ถ้าวันไหนซื้อบุหรี่เยอะก็จะไม่มีเงินซื้อข้าว แต่ปกติแล้วก็ซื้อวันละ 2 มวนเท่านั้นแหละ ไม่ซื้อเยอะ ไม่ได้สูบทุกวันหรอก...”

(น้องกฤฟาน อายุ 13 ปี)

จะเห็นได้ว่าปริมาณการสูบบุหรี่ของนักเรียนไม่สูงนักเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนการสูบบุหรี่ของโครงการสำรวจการบริโภคยาสูบในเยาวชนไทย พ.ศ. 2552 ที่พบว่า มีจำนวนนักเรียนชายที่สูบบุหรี่มากกว่า 6 มวนขึ้นไปร้อยละ 12.6 การที่นักเรียนเหล่านี้สูบบุหรี่วันละไม่เกิน 4 มวน สัมพันธ์กับจำนวนเงินที่ได้รับ ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า นักเรียนได้รับเงินค่าขนมวันละ 40-60 บาท ซึ่งนักเรียนจะมีการบริหารจัดการและต้องจัดสรรเงินเพื่อกิจกรรมอย่างอื่นด้วย เช่น ค่าอาหารกลางวัน ค่าเดินทาง และค่าอุปกรณ์การเรียน วันไหนที่มีเงินเยอะ อาจจะซื้อบุหรี่ในปริมาณที่มากขึ้นกว่าปกติ และวันไหนที่มีเงินน้อยก็จะลดปริมาณบุหรี่ลงซึ่งการมีเงินเพิ่มขึ้นจะมีผลให้เกิดการสูบบุหรี่มากขึ้นในกลุ่มเด็กและวัยรุ่น (อิสรา ศานติศาสตร์, 2546)

4.3.4 การเข้าถึงบุหรี่ รูปแบบการจำหน่ายและซื้อบุหรี่

ประเทศไทยมีนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยประเทศไทยได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ 2 ฉบับ คือพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ซึ่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบมีใจความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนคือ มาตรา 4 ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย ขาย แลกเปลี่ยนหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งตนรู้ว่าผู้ซื้อหรือผู้รับเป็นผู้มีอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2 พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535) อีกทั้งประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามในกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมการบริโภคยาสูบ เพื่อใช้เป็นกรอบมาตรการในการควบคุมยาสูบในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 และมีผลบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ. 2547 หนึ่งในกรอบข้อตกลงดังกล่าวได้เสนอมาตรการในการควบคุมยาสูบ คือมาตรการด้านอุปทานเพื่อลดการบริโภคยาสูบได้แก่การห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่เยาวชนและการขายโดยเยาวชน การขายเป็นมวนหรือขายเป็นซองเล็กๆ (สุนิสา ปริดาวงค์และเนาวรัตน์ เจริญค้า, 2553)

แต่จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่กลับพบว่านักเรียนอายุ 13-15 ปีสามารถซื้อบุหรี่มาสูบได้อย่างง่ายดาย โดยที่ผู้ขายไม่มีการจำกัดสิทธิ์แต่อย่างใด

“...ผมก็ซื้อบุหรี่ที่ร้านขายของในหมู่บ้านนี้แหละ พอเวลาไปซื้อเค้าก็ไม่ได้ถามอะไร เค้ารู้อยู่แล้วว่าเราสูบบุหรี่ เราจะซื้อ เค้าก็ต้องขายซิ ถ้าเค้าไม่ขายนี้แหละแปลก...”

(น้องอัฐฮาร์ อายุ 15 ปี)

“...ปกติแล้วผมจะซื้อบุหรี่ที่ร้านประจำคือในหมู่บ้านและร้านกะดะห์หน้าปากซอยเข้าโรงเรียน เค้าก็ขายปกติไม่เคยถามไรนะ ไม่เคยขอคูบัตรประชาชน เพราะเราซื้อเป็นประจำอยู่แล้ว แต่ผมไม่เคยไปซื้อที่เซเวนหรือร้านอื่นนอกจากร้านที่ไปซื้อประจำอะก็เลยไม่รู้ว่าจะไปซื้อเค้าจะขายให้หรือเปล่า แต่ผมว่าเค้าน่าจะขายนะ...”

(น้องมะยาก็ อายุ 13 ปี)

เมื่อไปสอบถามที่ร้านขายของชำที่นักเรียนอ้างถึง ซึ่งอยู่หน้าปากซอยทางเข้าโรงเรียน พบว่าเจ้าของร้านเป็นผู้หญิงและเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม) ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแห่งหนึ่งในอำเภอโคกโพธิ์ เล่าว่า

“...กะห์(พี่)ก็ขายให้ปกตินะ เด็กพวกนี้มันก็มาซื้อบุหรี่บ่อยๆ ตอนเย็นหลังเลิกเรียนและตอนเช้าก่อนที่เข้าไปโรงเรียน คนละสิบยี่สิบบาท พี่ไม่เคยถามหรือว่าอายุเท่าไร ไม่เคยขอคูบัตรประชาชน เด็กบางคนก็รู้จักเป็นอย่างดี บ้านมันอยู่แถวๆนี้แต่เด็กที่มาซื้อส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเด็กโตแล้วนะ เด็กๆไม่ค่อยมาซื้อเท่าไรหรอก มันไม่กล้าเดี๋ยวพ่อแม่มันจะรู้ แต่ถ้าเป็นเด็กที่อื่นพี่ก็ไม่รู้จักหรอกนะรู้แต่ว่าเรียนที่นี้ ถ้าเราไม่ขายเด็กพวกนี้ก็ต้องไปซื้อที่ร้านอื่นอยู่ดี...เด็กโตดูจากลักษณะท่าทาง ดูเป็นผู้ใหญ่ เด็กม.ปลายก็ถือว่าเป็นเด็กโตแล้ว”

(กะห์กะห์ อายุ 42ปี ร้านขายของชำแห่งหนึ่งหน้าปากซอยเข้าโรงเรียน)

อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม) มีบทบาทในการเป็นผู้นำการดำเนินงานพัฒนาสุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสุขภาพอนามัยโดยการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านสุขภาพ ซึ่งโดยบทบาทหน้าที่ของ อสม แล้วขัดแย้งกับสิ่งที่พี่กะห์ได้ปฏิบัติ เนื่องจากเงื่อนไขของชีวิตที่ต้องทำงานค้าขาย และมีความเกี่ยวพันกับการซื้อขายบุหรี่ตลอดเวลา และโดยสภาพพื้นที่ ไม่เคร่งครัดในการบังคับใช้กฎหมาย จึงทำให้ประชาชนหรือผู้ปฏิบัติไม่เคารพและเกรงกลัวกฎหมาย การซื้อขายบุหรี่แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีจึงมีให้เห็นทั่วไปในพื้นที่

“...กะห้ (พี่) ก็ขายให้ละ ก็เด็กมันมาซื้อนิ แต่มันซื้อไม่เยอะหรอกครั้งละไม่กี่บาท ถ้าเราไม่ขาย มันก็ไปซื้อร้านอื่นอยู่ดี เพราะร้านอื่นก็ขายให้...”

(กะห้ปะ อายุ 39 ร้านขายของชำแห่งหนึ่งในหมู่บ้าน)

ส่วนใหญ่แล้วร้านขายของชำในหมู่บ้านมีการซื้อขายบุหรี่ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีถือเป็นเรื่องปกติ เนื่องจากชาวบ้านมีความเคยชินในวิถีปฏิบัติที่สามารถซื้อบุหรี่ได้โดยไม่จำกัดอายุ ร้านค้าใดไม่จำหน่ายบุหรี่แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีหรือมีแนวปฏิบัติในการขอดูบัตรประชาชนก่อนขาย จะทำให้เสียลูกค้าได้ ทั้งนี้เนื่องจากลูกค้าสามารถหาซื้อบุหรี่จากร้านอื่นที่ขายโดยไม่ขอดูบัตรประชาชนหรือไม่จำกัดอายุที่ซื้อบุหรี่จึงทำให้ร้านค้าส่วนใหญ่เลือกที่จะขายบุหรี่ให้กับเด็ก

เมื่อพิจารณาการรับรู้กฎหมายและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของร้านค้าหรือผู้จำหน่ายบุหรี่ พบว่า มีการรับรู้ถึงกฎหมายเป็นอย่างดี แต่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเนื่องจากเห็นว่าไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

“...กะห้รู้ว่าการขายบุหรี่ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย เพราะเคยดูโฆษณาและเคยเห็นป้ายที่ติดตามร้านค้าอื่นๆ แต่ก็ไม่เห็นมีใครทำอะไรนิ และอีกอย่างเด็กมันมาซื้อ เราก็จำเป็นต้องขาย ทำยังไงได้ บางคนก็ไม่ได้มาซื้อเพื่อสูบเองนะ เราก็รู้อยู่ผู้ใหญ่ใช้ให้เด็กมาซื้อ ในกรณีนี้ก็สามารขายได้ ไหมยะละ...”

(กะห้หน้า อายุ 27 ปี ร้านขายของชำในหมู่บ้าน)

รูปแบบการซื้อบุหรี่ของนักเรียน พบว่ามีลักษณะที่คล้ายๆกัน คือการซื้อบุหรี่แบบแบ่งขาย ซึ่งจะทำให้สามารถซื้อบุหรี่ในราคาที่ถูกลงถึงแม้จะได้นับปริมาณบุหรี่ที่น้อย แต่นักเรียนมีกำลังซื้อ ทำให้โอกาสเข้าถึงบุหรี่ได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้รูปแบบการซื้อบุหรี่ของนักเรียนสัมพันธ์กับรายได้ที่รับในแต่ละวัน

“...แม่ให้เงินมาโรงเรียนวันละ ห้าสิบบาทสิบบาท ผมจะซื้อบุหรี่ครั้งละ 12 บาท ได้ 3 มวนก็อยู่ได้วันหนึ่ง พรุ่งนี้ผมก็ซื้อใหม่ แต่ถ้าวันไหนไม่มีเงิน ผมก็หุ้กับเพื่อน 3 บาทจะได้มวนหนึ่ง เวลาหุ้กับเพื่อนๆก็จะซื้อเป็นซองแล้วค่อยมาแบ่งกัน...”

(น้อง น้องอิลธัม อายุ 14 ปี)

ยังมีนักเรียนหลายคนที่สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการซื้อขายหรือแบบแบ่งขาย ซึ่งสามารถหาซื้อได้จากร้านค้าของชำที่มีอยู่ทั่วไปในหมู่บ้าน

“...เคยซื้อเยอะที่สุด ครั้งละ 20 บาทจะได้ 7 มวน แต่ถ้าวันไหนที่ไม่มีเงินก็ซื้อแค่ 12 บาทจะได้ 4 มวน

(น้อง ไฟซอล อายุ 15 ปี)

“...ปกติแล้วผมก็ซื้อ 12 บาทเท่านั้น ไม่เคยซื้อเยอะกว่านี้ เพราะถ้าซื้อเยอะเดี๋ยวไม่มีเงินกินข้าว ฮ่าๆๆ บุหรี่ทั้งของผมก็เคยซื้อนะแต่จะซื้อให้คนอื่น แะฝากซื้ออีกทีหนึ่ง

(น้อง ฟุรกอน อายุ 15 ปี)

“ซื้อบุหรี่หรือ ผมก็ซื้อครั้งละ สามมวนบ้างสี่มวนบ้าง แล้วแต่อะ แต่ไม่เคยซื้อเป็นซอง”

(น้อง กุฟฟาน อายุ 13 ปี)

จากข้อมูลการเข้าถึงบุหรี่ของนักเรียนและลักษณะการขาย ของร้านค้า ทำให้ทราบว่านักเรียนสามารถซื้อหรือเข้าถึงบุหรี่ได้อย่างง่ายดาย โดยร้านค้าจะแบ่งบุหรี่ออกเป็นซองย่อยๆ หรืออาจจะไม่แบ่งตั้งไว้แต่ลูกค้าสามารถสั่งได้ว่าจะเอากี่มวนหรือกี่บาท ซึ่งตำแหน่งที่ตั้งของบุหรี่ในร้านค้าจะอยู่ใกล้กับที่นั่งประจำหรือโต๊ะของผู้ขาย โดยผู้ขายสามารถหยิบจับได้สะดวก อาจจะแยกไว้ต่างหากในกล่องเก็บบุหรี่หรือลิ้นชักโต๊ะหรือลิ้นชักใส่ของ แต่ไม่มีการติดป้ายบอกอย่างชัดเจนว่าขายบุหรี่ แต่อย่างไรก็ตามก็เป็นที่น่าทึ่งที่ร้านค้าในหมู่บ้านผู้ซื้อว่าร้านไหนขายบุหรี่บ้าง

4.3.5 บุหรี่ที่นิยมสูบ

จากการสอบถามร้านขายของชำในหมู่บ้าน พบว่าบุหรี่ที่มีจำหน่ายในร้านขายชำมีทั้งบุหรี่ไทยและบุหรี่มาเลเซีย แต่บุหรี่มาเลเซียจะขายดีกว่า เนื่องจากเป็นบุหรี่ที่ลักลอบนำเข้ามาอย่างผิดกฎหมายจากชายแดนไทย-มาเลเซียโดยไม่ต้องเสียภาษี ทำให้มีราคาถูกกว่าบุหรี่ที่มีจำหน่ายอย่างถูกกฎหมายในประเทศไทย บุหรี่ของมาเลเซียจะลักลอบผ่านเข้าประเทศไทยโดยผ่านชายแดนที่อำเภอสุไหงโกทิง จังหวัดนราธิวาสหรือชายแดนอำเภอค่านนอก จังหวัดสงขลา ซึ่งอาจจะถูกขนมาด้วยรถไฟหรือรถยนต์ส่วนตัว ไปที่อำเภอหาดใหญ่ จากนั้นจะมีพ่อค้าคนกลางมารับบุหรี่ไปส่งตาม

ร้านค้าอีกครั้งหนึ่ง จึงทำให้บุรีของประเทสมาเลเซียราคาถูกกว่า โดยราคารูห์มาเลเซียจะถูกกว่าบุรีไทยประมาณ 20 บาทต่อซอง อีกทั้งยังสามารถหาซื้อได้ทั่วไป ตามร้านขายชำตามหมู่บ้าน และบางครั้งแรงงานที่ไปทำงานที่ประเทสมาเลเซียจะลักลอบขายเอง และด้วยรสชาติของบุรีมาเลเซียที่มีรสหวานลิ้นมากกว่าบุรีไทยทำให้เป็นอีกสาเหตุหนึ่งทำให้นับความนิยมสูงในหมู่นักเรียน

“...บุรีที่สูบบ่อยๆคือชูเรีย มันหวานกว่าบุรีไทยทั่วไปนะ ราคาถูกกว่าด้วย...”

(น้องอะหมัดฟันดี อายุ 15 ปี)

“...ผมสูบบุหรี่มาตั้งแต่แรกเริ่มลองสูบบุหรี่แรกๆแล้วละ พอไปสูบบุหรี่อื่นแล้วรสชาติไม่ดีเท่าชูเรียชูเรียหวานกว่า ผมก็เลยชอบสูบบุหรี่ชูเรีย ราคาไม่แพงเท่าบุรีไทยด้วยนะ...”

(น้องมะยาก็ อายุ 13 ปี)

อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ามึนักเรียนบางกลุ่มที่นิยมสูบบุหรี่ไทย เพราะมองว่าบุรีมาเลเซียเป็นบุรีที่มีระดับน้อยกว่าบุรีไทย และรสชาติของบุรีไทยดีกว่ารสชาติของบุรีมาเลเซีย กล่าวคือมีความเข้มข้นมากกว่า สูบแล้วไม่ฝืดคอ

“...กะห์(พี่) ระดับเราไม่สูบบุหรี่ชูเรียฮ่าๆ โน้น ต้องสายฝนหรือไมก็แอลเอ็มเท่านั้นแหละ สูบแล้วแน่นคอกมากกว่าบุรีชูเรีย...”

(น้องอิมรอน อายุ 15 ปี)

“...ผมชอบสูบบุหรี่สายฝนมากกว่า เวลาไปซื้อบอกคนขายว่าจะเอาบุรีเขียว เพราะบุรีเขียวเวลาสูบจะรู้สึกเย็นๆที่คอกมากกว่าบุรีแดง เขาก็จะถามว่าเอาแอลเอ็ม หรือสายฝน บางคนเขาก็สูบบุหรี่แอลเอ็มนะ แต่ผมชอบสายฝนไม่รู้สิ ผมว่าสายฝนรสชาติดีกว่าแอลเอ็ม แต่บุรีชูเรียนิไม่ไหวนะ มันหวานลิ้น ผมไม่ชอบ...”

(น้องอิลฮัม อายุ 14 ปี)

จากการสัมภาษณ์นักเรียนข้างต้น ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการเข้ามาเกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ซึ่งพบว่า เพื่อน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียน โดยมีความเกี่ยวข้องตั้งแต่ขั้นแรกของการเริ่มต้นการสูบบุหรี่ รูปแบบการสูบบุหรี่ไปจนถึงการคงอยู่ของพฤติกรรมการสูบบุหรี่ แต่ก็ไม่สามารถกล่าวได้ว่า เพื่อน เป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ทำให้เกิดการสูบบุหรี่ในนักเรียน เพราะยังคงมีปัจจัยร่วมอีกหลายปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะซ้อนทับกันอยู่ การเก็บข้อมูลในระยะเวลาสั้นๆอาจจะไม่สามารถอธิบายได้อย่างแจ่มชัด แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าปัจจัยที่มีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนสูบบุหรี่นอกจากเพื่อน สามารถจำแนกแจกแจงได้ดังนี้

1. ครอบครัวและสิ่งแวดล้อม ถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ครอบครัวที่มีสมาชิกสูบบุหรี่จะเพิ่มความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของคนในบ้านมากกว่าครอบครัวที่ไม่มีสมาชิกสูบบุหรี่ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ พบว่านักเรียนที่สูบบุหรี่จำนวน 19 คน อยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิกในบ้านสูบบุหรี่ถึง 17 คน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นพ่อ และนักเรียนที่สูบบุหรี่อีก 2 คน หนึ่งคนอาศัยอยู่กับยาย พ่อเสียชีวิตตั้งแต่เด็ก อีกหนึ่งคนพ่อแต่งงานใหม่ และย้ายไปอยู่กับภรรยาใหม่ กลับมาเยี่ยมบ้านเป็นบางครั้งจึงทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอ้างว้าง โหยหาความรักจากครอบครัวมากกว่าคนอื่นและอาจจะทำให้เด็กนักเรียนทั้งสองคนทดแทนความรักในครอบครัวโดยการคบเพื่อนและใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน จึงทำให้เพิ่มโอกาสการเลียนแบบพฤติกรรมของเพื่อนมากขึ้น

2. การเข้าถึงบุหรี่ นักเรียนสามารถหาซื้อบุหรี่ได้ทั่วไปตามร้านขายของชำในหมู่บ้านหรือใกล้เคียงกับโรงเรียนโดยไม่มีอุปสรรคใดๆทั้งสิ้น ถึงแม้จะไม่มีใบอนุญาตและไม่มีใบสั่งยาบอกสถานที่จำหน่ายบุหรี่หรือบิตบังตำแหน่งของบุหรี่ที่จำหน่ายอย่างชัดเจนก็ตาม แต่ก็พบว่านักเรียนส่วนใหญ่รู้จักเป็นอย่างดีว่า สถานที่ใดหรือร้านค้าใดที่จำหน่ายบุหรี่ โดยเฉพาะบุหรี่หนีภาษี

3. บุหรี่ราคาถูก บุหรี่ที่มีจำหน่ายในร้านขายของชำและเป็นบุหรี่ที่ได้รับความนิยมสูงในหมู่เด็กนักเรียนคือ บุหรี่ที่ลักลอบนำเข้าอย่างผิดกฎหมาย ทำให้มีราคาถูกกว่าบุหรี่ของทั่วไปและทางร้านจำหน่ายแบบแบ่งซอง สามารถซื้อได้ในราคาต่ำกว่าบาทหรือสามารถซื้อเป็นมวนได้ เป็นการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบุหรี่ของนักเรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักเรียนมีกำลังซื้อ ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อรายรับของนักเรียนมากนัก จึงเป็นการเพิ่มโอกาสให้นักเรียนสูบบุหรี่ได้ง่ายยิ่งขึ้น

4.4 ทศนะและการรับรู้บทบัญญัติต่อการสูบบุหรี่ในนักเรียน

การศึกษาทศนะต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายอายุ 13-15 ปีที่ศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำเป็นต้องเก็บข้อมูลในกลุ่มของผู้ปกครองและครูสอนศาสนา เนื่องจากทั้งสองกลุ่มต่างมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อความคิดของเด็กนักเรียน โดยทศนะต่อการสูบบุหรี่ของคนในแต่ละกลุ่มจะสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองหรือความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ ภายใต้เงื่อนไขของแต่ละคนโดยสัมพันธ์กับบริบทของสังคมมุสลิมในอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จะทำให้สามารถเข้าใจการให้ความหมายของบุหรี่ของกลุ่มคนเหล่านี้

ในรายงานผลการศึกษาทศนะต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายอายุ 13-15 ปี ที่ศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 4.4.1. ทศนะและการรับรู้บทบัญญัติต่อการสูบบุหรี่ของครูสอนศาสนาอิสลาม
- 4.4.2. ทศนะและการรับรู้บทบัญญัติต่อการต่อนุหรี่ของผู้ปกครอง
- 4.4.3. ทศนะและการรับรู้บทบัญญัติต่อการสูบบุหรี่ในนักเรียน

4.4.1 ทศนะและการรับรู้บทบัญญัติต่อการสูบบุหรี่ของครูสอนศาสนาอิสลาม

การบริโภคยาสูบหรือการสูบบุหรี่ในศาสนาอิสลาม มิได้ถูกบัญญัติโดยตรงในคำกัร้อลกรุอานหรือในบันทึกแนวทางของท่านศาสดามุฮัมมัด ทำให้ไม่ปรากฏการชี้ขาดทางศาสนบัญญัติจากนักปราชญ์ในอดีต แต่ในปัจจุบันมีนักวิชาการได้ทำการวิเคราะห์ชี้ขาดโดยอาศัยหลักฐานทางอัลกรุอานและบันทึกแนวทางของท่านศาสดามุฮัมมัด และอาศัยหลักฐานทางการแพทย์ที่บ่งชี้ว่าการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ควันนุหรีทำอันตรายต่อคนใกล้ชิดอีกด้วย จึงทำให้นักวิชาการส่วนใหญ่วิเคราะห์ชี้ขาดว่าการสูบบุหรี่ในศาสนาอิสลามถือเป็นสิ่งต้องห้ามอย่างเด็ดขาด แต่กระนั้นก็ตามพบว่ายังมีนักวิชาการส่วนหนึ่งที่เห็นแตกต่าง กล่าวคือให้ความเห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งต้องห้าม (หะรอม) เป็นสิ่งที่ไม่ส่งเสริมให้ประพฤติ (มักรูฮ์) และบางนักวิชาการยังเห็นว่า เป็นสิ่งที่อนุมัติ (มูบาห์)(เจ๊ะเลาะ แยกพงศ์และคณะ, 2552)

ครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีมุมมองต่อการสูบบุหรี่ในหลักศาสนาอิสลามที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแยกออกมาได้ 2 มุมมอง โดยครูสอนศาสนาหรืออุซตาดได้ให้ข้อมูลดังนี้

1. บุหรีเป็นสิ่งต้องห้าม (หะรอม) ในศาสนาอิสลาม ไม่อนุญาตให้คนมุสลิมสูบบุหรี

“...บุหรีถือได้ว่าเป็นสิ่งต้องห้ามในศาสนาอิสลาม ถึงแม้จะไม่มีภาระบอย่างชัดเจนในอัลกรุอาร์หรือฮาดิษของนบี แต่ปัจจุบันนี้มีนักวิชาการหรือผู้รู้จำนวนมากที่ออกมาบอกว่าการสูบบุหรีเป็นสิ่งต้องห้าม ที่เห็นได้ชัดคือประเทศซาอุดีอาระเบียและอิยิปต์ ซึ่งทั้งสองประเทศเป็นประเทศที่มีนักวิชาการอิสลามอยู่เป็นจำนวนมาก เวลาที่เราต้องการการชี้ขาดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เรามักจะอ้างอิงนักวิชาการจากประเทศเหล่านี้เสมอ แต่พอมาเรื่องบุหรี เราพบว่าประเทศเหล่านี้ได้ชี้ขาดแล้วว่าการสูบบุหรีเป็นสิ่งต้องห้าม อีกทั้งสำนักงานจุฬาราชมนตรีของเรายังมีหนังสือออกมาอีกว่าบุหรีเป็นสิ่งที่ผิดหลักศาสนา แต่เราก็กังพบเห็นการสูบบุหรีได้โดยทั่วๆ ผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าคนเหล่านี้เค้ายังไม่รู้หรือว่าแกล้งไม่รู้เพราะติดบุหรีกันแน่ แต่ก็ยังมีอีกหนึ่งความเชื่อที่เชื่อว่าการสูบบุหรีเป็นเพียงสิ่งที่มกอรุ(ไม่ส่งเสริมให้ประพฤติ)เท่านั้น แต่เดี๋ยวนี บุหรีมันไม่เหมือนแต่ก่อนแล้วนะ มันผสมสารพิษที่เป็นอันตรายมากมาย ซึ่งเป็นโทษต่อร่างกาย มันเป็นมากกว่ายาพิษแล้วละ ซึ่งถ้าเป็นถึงขนาดนี้มันก็ต้องเป็นสิ่งต้องห้ามของศาสนาแล้วละ...”

(อุซตาดซุลกิฟลี อายุ 33 ปี)

โรงเรียนที่มีมุมมองว่าการสูบบุหรีเป็นสิ่งต้องห้ามในศาสนาอิสลาม จะมีการให้ความรู้แก่นักเรียนและจะมีความเข้มงวดกับนักเรียนในเรื่องการสูบบุหรีเป็นอย่างมาก และจะเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับครูผู้สอนในเรื่องการสูบบุหรี กล่าวคือ โรงเรียนมีการแสดงจุดยืนของตัวเองอย่างชัดเจนว่าบุหรีเป็นสิ่งต้องห้าม เฉพาะฉะนั้น ครูหรือบุคลากรในโรงเรียนทุกคนต้องไม่สูบบุหรี เพื่อที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนและร่วมกันสร้างค่านิยมใหม่ในเรื่องของการไม่สูบบุหรี จึงทำให้ครูและบุคลากรที่โรงเรียน สามารถลด ละ เลิกบุหรีได้ทั้งหมด เป็นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรไม่ให้มีการสูบบุหรี เมื่อมีคนใหม่เข้ามาก็จะซึมซับเอาวัฒนธรรมนี้ไปด้วย

“...ที่โรงเรียนเราไม่มีครูหรือบุคลากรสูบบุหรีซักคนเลย เพราะเจ้าของโรงเรียนเค้าไม่เห็นด้วยกับการสูบบุหรี และบุหรีเองก็เป็นข้อห้ามของศาสนา ด้วยความที่เรเป็นโรงเรียนปอเนาะ เรามีหน้าที่สอนหลักการเพื่อนนำไปสู่การปฏิบัติโดยที่ครูจะเป็นผู้ถ่ายทอดและเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็ก

นักเรียน ครูจึงต้องไม่สูบบุหรี่ แรกๆตอนที่เข้ามาที่สูบบุหรี่นะ แต่ไม่เยอะ พอมาทำงานที่นี่ ผอ.บอกให้เลิก เราเลยพยายามเลิกจนในที่สุดก็เลิกได้ ที่นี่ จะมีการใส่ความรู้ให้เด็กตลอดว่าการสูบบุหรี่เป็นข้อห้ามและมีโทษต่อ ร่างกาย เด็กทั้งโรงเรียนประมาณ 300 กว่าคน มีที่สูบบุหรี่ประมาณ 25 คน ทางโรงเรียนก็พยายามหาวิธีให้เด็กเลิกสูบบุหรี่นะ...”

(ครูมาลิก อายุ 27 ปี ครูฝ่ายปกครอง)

2. บุหรี่ไม่ใช่ข้อห้ามแต่เป็นสิ่งที่ไม่ส่งเสริมให้ประพฤติ (มักรูฮ์) ซึ่งศาสนาอิสลามไม่ ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้สูบ

“...ถ้าจะให้พูดนะ จริงๆแล้วบุหรี่ไม่ได้เป็นข้อห้ามในศาสนาอิสลามหรือ เป็นสิ่งหะรอม เป็นเพียงมักรูฮ์ เพราะไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนที่จะบอกว่าการ สูบบุหรี่เป็นสิ่งที่หะรอม ซึ่งนักวิชาการหรือผู้รู้ในศาสนาอิสลามเค้าได้ ตีความเรื่องการสูบบุหรี่แตกต่างกัน โดยมีสามแนวทาง ในอดีต แนวทางที่ ได้รับความนิยมนมากที่สุดคือ มองว่าการสูบบุหรี่เป็นเพียงสิ่งที่น่ารังเกียจ เท่านั้น เพราะการสูบบุหรี่ไม่ได้ทำให้เป็นโรคทุกคน และไม่ได้มีอันตราย อย่าง เหล่า เบียร์จึงไม่สามารถกล่าวได้ว่าบุหรี่เป็นสิ่งหะรอมในศาสนาอิสลาม แต่ ส่วนตัวผมแล้ว ผมก็ไม่ได้สูบบุหรี่นะ และไม่อยากเห็นเด็กๆสูบบุหรี่ด้วย”

(อุซตาดอิสมาแอล อายุ 56 ปี)

จะเห็นได้ว่าทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของอุซตาดหรือครูสอนศาสนาจะแบ่งออกเป็น 2 ทัศนะ ซึ่งเป็นที่ น่าสังเกตว่าทัศนะหรือมุมมองของครูสอนศาสนาเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับโรงเรียนที่ตนเองสอนอยู่ด้วย เนื่องจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะมีเจ้าของโรงเรียนซึ่งถือได้ว่าเป็นโต๊ะครูหรือผู้รู้ ศาสนา เป็นผู้มีส่วนอำนาจการบริหารและมีอิทธิพลต่อแนวนโยบายของโรงเรียน โรงเรียนที่มีโต๊ะ ครูหรือเจ้าของเห็นว่าการการสูบบุหรี่เป็นสิ่งต้องห้ามในศาสนาอิสลามก็จะมีความเคร่งครัดในการ สูบบุหรี่ โรงเรียนที่โต๊ะครูหรือเจ้าของโรงเรียนมองว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ส่งเสริมให้ประพฤติ ไม่ถึงกับเป็นสิ่งที่จะต้องห้าม ก็จะทำครูผู้สอนมีแนวการสอนที่สอดคล้องไปกับการคิดเห็นของ เจ้าของโรงเรียน ทำให้ความเคร่งครัดในการควบคุมการสูบบุหรี่ในนักเรียนน้อยกว่าโรงเรียนที่เห็น ว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งต้องห้ามในศาสนาอิสลาม

ในด้านสุขภาพพบว่าครูสอนศาสนารับรู้ว่าการสูบบุหรี่มีโทษและเป็นอันตรายต่อร่างกาย

“...เคยดูโฆษณาและเคยอ่านหนังสือ บุหรี่ใบจากมีโทษเท่ากับบุหรี่ซอง แต่ก่อนก็ไม่รู้หรอกนะ เพิ่งมารู้ตอนที่ดูนี้แหละ คนที่สูบบุหรี่เป็นประจำ อย่างแรกเลยมีความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปอด เพราะควันบุหรี่ที่เราสูบเข้าไปนี่จะไปสะสมที่ปอดและทำให้ปอดเกิดการผิดปกติจะกลายไปเป็นมะเร็ง ที่รู้อีกก็จะเป็นโรคหลอดเลือดสมอง และโรคหอบหืด โรคทั้งหลายที่เกี่ยวกับปอดนี้ผมว่าอย่างน้อยต้องมีความเกี่ยวข้องกับบุหรี่ไม่มากนักน้อย...”

(อุษตาดซุลกิฟลี อายุ 33 ปี)

“...การสูบบุหรี่นานๆทำให้มีโอกาสเป็นโรคมะเร็งนะ เคยเห็นโปสเตอร์ในโรงพยาบาล โคมโพธิ์ เป็นหลายโรคมามากเลย คนที่สูบบุหรี่นานๆมีโอกาสเป็นสูง บนซองบุหรี่ก็มีรูปที่น่ากลัวเยอะมาก เวลาจะสูบก็ไม่ต้องไปดูรูปเหล่านั้น”

(อุษตาดอิสมาแอล อายุ 36 ปี)

“...คนที่สูบบุหรี่มากอย่างวันละซองสองซองนี่ ปอดจะทำงานได้ไม่ดีเท่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ สังเกตได้เลย จะเหนื่อยง่าย ไอบ่อย ร่างกายไม่ค่อยแข็งแรงนะ...”

(อุษตาดซอดีกิน อายุ 58 ปี)

จะเห็นได้ว่าการสร้างความตระหนักต่อสาธารณชนเกี่ยวกับการบริโภคยาสูบ โดยการใช้ข้อความคัดค้านและชี้แนะสาธารณะเพื่อปรับเปลี่ยนนโยบายของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศไทย ส่งผลให้สาธารณชนเกิดความตระหนักถึงอันตรายของยาสูบในระดับที่สูง (WHO, 2011) ซึ่งหนึ่งในวิธีการสื่อสารถึงสาธารณชนที่ดีคือการพิมพ์ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ ถือได้ว่าเป็นจุดแข็งที่สามารถเข้าถึงผู้สูบบุหรี่ทุกคนโดยตรง ซึ่งโดยปกติแล้วผู้สูบบุหรี่จะพยายามหลีกเลี่ยงที่จะรับข่าวสารพิษภัยของการสูบบุหรี่จากแหล่งความรู้จากสื่อต่างๆ (ประกิจ วาทีสาธกกิจ, 2552) การพิมพ์ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่จะทำให้ทั้งผู้สูบและไม่สูบบุหรี่รับรู้ถึงอันตรายที่แท้จริงของการสูบบุหรี่ ซึ่งคำเตือนที่เป็นรูปภาพจะทำให้เข้าใจง่ายแม้ผู้ไม่รู้หนังสือหรือมีการศึกษาน้อย

4.4.2 ทศนะและการรับรู้บทบัญญัติต่อการสูบบุหรี่ของผู้ปกครอง

จากการเก็บข้อมูล พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่จะสูบบุหรี่ ในขณะที่ผู้ปกครองของนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่มักจะไม่ได้สูบบุหรี่ด้วยเช่นกัน ทำให้เห็นความแตกต่างของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน โดยเฉพาะทศนะต่อการสูบบุหรี่ในบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ดังนี้

“...มันเป็นของหะรอม (สิ่งต้องห้าม) คนที่สูบบุหรี่เท่ากับทำบาปอยู่ทุกวัน ที่บ้านผมไม่มีใครสูบบุหรี่ ถ้าผมรู้ว่าลูกคนไหนสูบบุหรี่นะ ผมก็ต้องดุต้องว่า เพราะมันบาป แต่อัลฮัมดุลิลลาฮ์ (ขอบคุณพระเจ้า) ที่ลูกของผมไม่สูบบุหรี่กัน...”

(พ่อของน้องอับดุลฮาгим อายุ 54 ปี)

“...อาจจะเล่าให้ฟัง จริงๆแล้วการสูบบุหรี่ถือได้ว่าเป็นบาปนะ เพราะในนุหรีมีสารอันตรายหลายอย่างที่อันตรายต่อสุขภาพ เดียวนี้มีโต๊ะครูหลายคน ที่บอกว่าการสูบบุหรี่หะรอมนะ (สิ่งต้องห้าม) แต่คนที่ไม่เชื่อก็มีอยู่มาก รู้มัยว่าทำไมถึงไม่เชื่อ ที่ไม่เชื่อ เพราะว่าเลิกบุหรี่ไม่ได้ไง พอเลิกบุหรี่ไม่ได้ก็เลยเอาเหตุผลมาบอกว่าการสูบบุหรี่เป็นมักรูฮ์ (ไม่ส่งเสริมให้ประพฤติปฏิบัติ แต่ไม่เป็นข้อห้ามในหลักศาสนาอิสลาม)”

(พ่อของน้องมูอัส อายุ 44 ปี)

ในขณะที่ผู้ปกครองที่สูบบุหรี่บางส่วนมีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากผู้ปกครองที่ไม่สูบบุหรี่

“...การสูบบุหรี่ในอิสลามนี้นะ เท่าที่รู้มาไม่ได้เป็นข้อห้ามแต่อย่างใดนะ ก็เห็นคนอื่นสูบกันทั่วไป ถ้าเป็นข้อห้ามก็ต้องมีใครบอกกันบ้างละ...”

(พ่อของน้องอิลฮัม อายุ 41 ปี)

“...มักรูฮ์ไม่ใช่หะรอม ฮ่าฮ่าฮ่า...” (หัวเราะอย่างเจินๆ)

(พ่อของน้องฟุรกอน อายุ 59 ปี)

อย่างไรก็ตาม ในความคิดเห็นของการสูบบุหรี่ในด้านสุขภาพ พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม มีทัศนะในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ ต่างก็เห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

“...บุหรี่ทำให้เป็นโรคมะเร็งปอด คนที่สูบบุหรี่จัดจะทำให้เหนื่อยง่าย ไอ บ่อย ที่ผมเห็นนะ บางคนไปหาหมอ หมอบอกว่าเป็นความดันหรือโรค หลอดเลือดสมอง หมอก็จะให้หยุดสูบบุหรี่ แสดงว่าสูบบุหรี่แล้วทำให้โรคที่เป็นยิ่งหนักเข้าไปใหญ่...”

(พ่อของน้องสุไลมาน อายุ 48 ปี)

“...สูบแล้วเป็นหลายโรคนะ ที่เคยได้ยินมาก็ โรคความเมะเร็ง หอบหืด ความดันด้วยมัย คนที่หอบนี้ สูบบุหรี่ไม่ได้เลยนะ อย่างเปาะชู (พี่ชายผู้ถูกสัมภาษณ์) นี่เป็นหอบอยู่ หมอให้เลิกเด็ดขาดเลย ไม่ให้สูบบุหรี่เลย พอหยุดสูบ ไอก็น้อยลง ไม่เหนื่อยง่ายเหมือนตอนที่สูบบุหรี่จัด คือๆ ไม่ได้หายร้อยเปอร์เซ็นต์นะ แต่ว่าดีขึ้นจากเดิมที่ทำอะไรนิดหน่อยก็หอบแล้ว ลูกคนเด็กของผมก็เหมือนกันเวลาอยู่ใกล้กับคนที่สูบบุหรี่ กลางคืนมาจะเป็นหอบเลยนะ คีที่บ้านไม่มีใครสูบบุหรี่...”

(พ่อน้องมุอัส อายุ 44 ปี)

“...เป็นมะเร็งปอด สูบแล้วทำให้ปากดำ ฟันดำ ควันบุหรี่เป็นอันตรายกับเด็กเล็ก หัวใจวาย ดูจากซองบุหรี่ที่ซื้อแล้วน่ากลัว คนต้องการให้ดูน่ากลัวก็เลยทำรูปให้น่ากลัว แต่พอดูแล้วรู้สึกกลัวเหมือนกันนะ เด็กที่สูบยังแล้วใหญ่เลยนะทำให้ใจมีคบบอด เรียนหนังสือไม่ได้...”

(พ่อน้องฟุรกอน อายุ 55 ปี)

โดยสรุปแล้วผู้ปกครองของนักเรียนที่สูบบุหรี่และไม่ได้สูบบุหรี่ต่างมีความเห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นโทษต่อร่างกาย เป็นบ่อเกิดของหลายโรคด้วย โดยเฉพาะโรคมะเร็ง ซึ่งจะเห็นได้มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ และมาตรการภาพเตือนบนซองบุหรี่ทำให้คนที่ซื้อบุหรี่ได้รับข้อมูลข่าวสารอีกทางหนึ่ง นอกเหนือไปจากสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์และวิทยุ การมีทัศนคติเชิงลบต่อบุหรี่ในด้านสุขภาพจะทำให้ผู้สูบบุหรี่มีแนวโน้มเลิกสูบบุหรี่ได้มากยิ่งขึ้น

4.4.3 ทักษะและการรับรู้บทบัญญัติต่อการสูบบุหรี่ในนักเรียน

ในการควบคุมการสูบบุหรี่ในแต่ละกลุ่มอายุ จำเป็นต้องทำความเข้าใจในมุมมองหรือการให้ความสำคัญหรือการให้ความหมายต่อบุหรี่ของกลุ่มนั้นๆ เนื่องจากแต่ละกลุ่มจะให้ความสำคัญต่อบุหรี่ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กหรือเยาวชนที่นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการสูบบุหรี่และเป็นก้าวแรกของวัยรุ่นใหญ่ที่จะเรียนรู้สังคมที่กว้างขึ้น การแสดงทักษะหรือมุมมองต่อการสูบบุหรี่นี้จะสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะร่วมของนักเรียนในแต่ละกลุ่มทั้งที่สูบและไม่สูบบุหรี่ ทั้งนี้เพื่อการดำเนินงานควบคุมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนี้ต่อไป

ทักษะและการรับรู้บทบัญญัติต่อการสูบบุหรี่ในนักเรียนที่สูบบุหรี่

นักเรียนที่สูบบุหรี่ พบว่านักเรียนบางคนจะรับรู้ว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งต้องห้าม (หะรอม) และนักเรียนบางคนรับรู้ว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ส่งเสริมให้ปฏิบัติ (มักรูฮ์)

“...ก็เห็นอุซตาดบอกว่าเป็นสิ่งหะรอม นะ แต่ก่อนผมก็เข้าใจว่าเป็นมักรูฮ์ แต่พอมาเรียน ผมก็เลยรู้จากอุซตาด การสูบบุหรี่เป็นบาป การที่เราสูบบุหรี่ก็ จะทำให้ชีวิตเราไม่มีความจำเริญ คนที่สูบบุหรี่ก็จะอยู่กับบาปตลอดเวลา จะทำให้พระเจ้าไม่ตอบรับการทำงานที่ดีของเรา...”

(น้องไฟซอล อายุ 15 ปี)

“...บุหรี่ยี่ห้อหะรอมหรือกะห์ (พี) แต่การสูบบุหรี่มันหะรอมคร้าบบบ มันบาปนะ แต่ผมก็ยังสูบอยู่ ฮ่าๆๆๆ ก็ยังเลิกไม่ได้สินั ผมกำลังพยายามอยู่นี...”

(น้องสุไลมาน อายุ 15 ปี)

“...เวลาสูบบุหรี่ก็ต้องหลบซ่อนซิ อย่าให้ครูรู้ ไม่งั้นโดนจับได้นี่ขวยเลยกะห์(พี) อีกอย่างสูบบุหรี่นี้เป็นบาป ผมก็อายซิ เวลาใครรู้ยังรู้กันทั่วโรงเรียน เวลาครูเอาไปประจานนั อายมากเลย...”

(น้องมะยาก็ อายุ 13 ปี)

นักเรียนกลุ่มนี้มักมีความละอายแก่ใจในการทำสิ่งที่ไม่ดีและเกรงกลัวบาป เนื่องจากนักเรียนจะรับรู้อยู่แก่ใจว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่จะต้องห้าม การฝ่าฝืนคำสั่งห้ามจะทำให้ชีวิตขาดความจำเริญ ความละอายต่อบาปจะมีบทบาทในการควบคุมพฤติกรรม การทำความดีทำในสิ่งที่

สมควร และละทิ้งสิ่งที่ไม่ดี ตลอดจนสามารถยกระดับของพฤติกรรมที่ไม่ดีสู่พฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับในสังคม

ส่วนหนึ่งของนักเรียนที่สูบบุหรี่มองว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ส่งเสริมให้ประพฤติ (มักรู้) ซึ่งจะพบว่านักเรียนเหล่านี้ศึกษาในโรงเรียนที่มีครูสอนศาสนาบางท่านมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ในศาสนาอิสลามว่าเป็นสิ่งที่ไม่ส่งเสริมให้ประพฤติ (มักรู้)

“...บุหรี่ไม่ใช่สิ่งหะรอมนะ เป็นมักรู้อะหรือ คนที่สูบไม่ได้บาป แต่ถ้าไม่สูบจะยิ่งดีกว่า นี่คือการที่เค้าเรียกว่ามักรู้อะ ไม่ทำก็ได้ ถ้าทำก็ไม่เป็นไร”

(น้องซุฟยาน อายุ 14 ปี)

“มันเป็นเพียงมักรู้อะ ไม่ได้บาปอะหะน้อย อูซัดก็บอกอยู่แล้ว มักรู้อะคือสิ่งที่ไม่ส่งเสริมให้ทำ ไม่ทำแล้วจะได้บุญมากกว่ากว่าทำ แต่ถ้าทำแล้วก็ได้ไม่ได้บาป”

(น้องฮุซัยร อายุ 15 ปี)

จะเห็นได้ว่านักเรียนที่สูบบุหรี่มีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่แตกต่างกันออกเป็น 2 ทัศนคติคือการการสูบบุหรี่เป็นสิ่งต้องห้ามและการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ส่งเสริมให้ประพฤติ ทัศนคตินี้ถือได้ว่า เป็นพื้นฐานของความคิดหรือเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมอีกชั้นหนึ่ง การมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ว่าเป็นสิ่งต้องห้ามจะทำให้นักเรียนตระหนักว่าตนเองกำลังทำผิดพลาด สมควรที่ต้องแก้ไข และจะทำให้ให้นักเรียนกลุ่มนี้มีโอกาสเลิกบุหรี่ได้มากกว่าอีกกลุ่มหนึ่ง

“...ตอนนี้ก็พยายามเลิกอยู่นะ ก็เพราะรู้ใจว่าการสูบบุหรี่เป็นหะรอม (สิ่งต้องห้าม) จึงพยายามจะเลิก พี่พอจะรู้ไหมละ ว่าเลิกบุหรี่ต้องทำไงบ้าง...”

(น้องไฟซอล อายุ 15 ปี)

“...ก็อยากเลิกเหมือนกัน พ่อแม่ก็ห้ามไม่ให้สูบ ที่โรงเรียนก็สูบไม่ได้แถมยังได้บาปทุกครั้งทีสูบอีก ก็จะพยายามเลิกให้ได้นะ...”

(น้องสุไลมาน อายุ 15 ปี)

ทัศนคติและการรับรู้บทบัญญัติต่อการสูบบุหรี่ในนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่

จะพบว่านักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่จำนวน 3 คนจะมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ว่าเป็นสิ่งต้องห้าม (หะรอม) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้จะไม่มีพฤติกรรมที่ข้องเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และจะตระหนักอยู่เสมอการสูบบุหรี่เป็นการทำบาป

“...การสูบบุหรี่ถือว่าเป็นหะรอม เพราะในนุหรีมีสารพิษหลายอย่าง คนที่สูบบุหรี่มีโอกาสเป็นโรคมะเร็งนะ...”

(น้องอัลดุลฮาгим อายุ 14 ปี)

“...ก็บุหรี่ยันหะรอม จะไปสูบท่าไม ประโยชน์ก็ไม่มี มีแต่โทษ ผมไม่เคยลองเลย ไม่อยากทำบาป...”

(น้องมูอัส อายุ 14 ปี)

“...สูบบุหรี่ หะรอม อุซตาดก็บอกแล้วว่าหะรอม

(น้อง ไชฟูเราะมาน อายุ 13 ปี)

นักเรียนที่มีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ว่าเป็นสิ่งต้องห้ามและไม่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ ศึกษาในโรงเรียนคนละโรงเรียนกัน แต่จะพบว่ามีความคิดที่เหมือนกัน สามารถอธิบาย แนวคิดของนักเรียนได้ว่า อาจจะได้รับอิทธิพลทางความคิดในเรื่องบทบัญญัติของศาสนาอิสลามต่อการสูบบุหรี่ทั้งจาก ครอบครัวและครูสอนศาสนา นักเรียนบางคนที่มีมุมมองว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งต้องห้าม ศึกษาในโรงเรียนที่มีครูสอนศาสนาบางท่านเห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ส่งเสริมให้ประพฤติดังเป็นไปได้นักเรียนนี้อาจจะได้รับแนวคิดมาจากครูสอนศาสนาอีกท่านเห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งต้องห้าม

จากข้อค้นพบ ทำให้สามารถสรุปได้ ทัศนคติที่มีต่อบุหรี่ในบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ในนักเรียนแบ่งออกได้เป็น 2 ทัศนคติด้วยกันสอดคล้องกับทัศนคติของครูสอนศาสนาและผู้ปกครอง ในโรงเรียนที่มีครูสอนศาสนาบางท่านเห็นว่าบุหรี่ยเป็นสิ่งต้องห้าม (หะรอม) ก็จะส่งผลให้เด็กนักเรียนมีทัศนคติเดียวกันกับทางโรงเรียน และในโรงเรียนที่มีครูสอนศาสนาบางท่านเห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ส่งเสริมให้ประพฤติดัง (มกอรุฮ์) ก็จะทำให้นักเรียนมีทัศนคติว่าการสูบบุหรี่ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ส่งเสริมให้ประพฤติดัง (มกอรุฮ์) เช่นเดียวกับครูสอนศาสนา

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่มีความเห็นตรงกันในเรื่องอันตรายของบุหรี่ต่อร่างกาย ต่างก็เห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยเฉพาะความเข้าใจเรื่องการสูบบุหรี่จะทำให้เป็นมะเร็งปอด

“...การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นการตายผ่อนส่งเลยทีเดียว บุหรี่ทำให้เป็นมะเร็งปอดนะ และอีกหลายโรคเคยอ่านหนังสือในห้องสมุดและเคยเห็นที่ซองบุหรี่ แต่ละรูปน่ากลัวมาก...”

(น้องไฟซอล อายุ 15 ปี)

“...บุหรี่ไม่ดีต่อสุขภาพ ทำให้เป็นมะเร็งปอด ฟันดำปากดำ ปากเหม็นอีกด้วย...”

(น้องไชฟูเราะมาน อายุ 13 ปี)

“...บุหรรมิแต่โทษต่อร่างกาย คนที่สูบบุหรรมานจะทำให้เป็นมะเร็งปอด ...”

(น้องนุรดิน อายุ 14 ปี)

“...บุหรรมิโทษต่อร่างกาย ทำให้ใจมืดบอด เป็นมะเร็งปอด ปากเหม็นเหมือกดำ ผมเคยอ่านบอร์ดที่โรงพยาบาล เป็นหลายโรคเลยนะมันน่ากลัวมาก...”

(น้องมะลือดี อายุ 15)

เนื่องจากโทษของบุหรรมิที่มีผลต่อสุขภาพที่เห็นได้ชัดและมีโอกาสเกิดสูง คือโรคมะเร็งปอด และการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคที่เกิดจากบุหรรมิอันดับต้นๆคือโรคมะเร็งปอด ทำให้นักเรียนโดยส่วนมากมีการรับรู้ว่บุหรรมิทำให้เกิดโรคมะเร็งปอด และลักษณะของคนทีสูบบุหรรมิที่เห็นได้ชัดเจน สามารถแยกออกจากคนทีไม่สูบบุหรรมิ คืออาการริมฝีปากดำและมีกลิ่นปากอันเนื่องมาจากกลิ่นควันบุหรรมินั่นเอง

การรับรู้ถึงอันตรายของบุหรรมิ ส่วนใหญ่แล้ว นักเรียนรับรู้มาจากสื่อประชาสัมพันธ์ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุและสิ่งพิมพ์ต่างๆรวมทั้งบนซองบุหรรมิ

“...ดูจากโฆษณาในทีวีบ้าง อ่านหนังสือบ้างและดูจากของบูห์...”

(น้องฟูรคอน อายุ 15 ปี)

“...ส่วนใหญ่แล้วดูจากของบูห์ มีภาพให้ดูด้วย น่ากลัวทั้งนั้นเลย...”

(น้องมะยาก็ อายุ 15 ปี)

การเรียนการสอนเรื่องบูห์ ในห้องเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยอมรับว่าไม่เคยเรียนเรื่องโทษของบูห์ในชั้นเรียน ส่วนใหญ่แล้ว จะอ่านหนังสือหรือรับข้อมูลข่าวสารเรื่องบูห์จากภายนอกโรงเรียนมากกว่า เนื่องจากไม่มีชั่วโมงเรียนเกี่ยวกับบูห์ โดยอาจมีบางครั้งที่ครูพูดเรื่องบูห์ให้ฟัง แต่ไม่ได้เล่ารายละเอียดมากมายนัก นักเรียนเล่าว่า คุณครูบอกแล้วว่าบูห์มีโทษ ทำให้เป็นโรคมะเร็ง โดยไม่ได้เล่ารายละเอียดหรือข้อมูลอื่นใดมากกว่านี้ อย่างไรก็ตามมีนักเรียนส่วนหนึ่งที่เข้าร่วมทำกิจกรรมเกี่ยวกับบูห์

“...เคยทำบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับบูห์ในวันงดสูบบุหรี่โลก คิดตามบอร์ดทั่วโรงเรียน ตอนทำก็ต้องไปหาข้อมูลทำให้ทราบว่าบูห์มีอันตรายมากกว่าโรคมะเร็งปอด ควันบูห์ยังเป็นอันตรายกับคนที่อยู่ใกล้ๆอีกด้วย...”

(น้องอะหมัดฟันดี อายุ 15 ปี)

“...ครูเคยให้ทำรายงานเกี่ยวกับบูห์ ก็เลยต้องไปหาข้อมูลทำรายงานในหนังสือและอินเทอร์เน็ตด้วย ทำให้ได้รับความรู้เรื่องอันตรายของบูห์...”

(น้องอิบรอฮีม อายุ 14 ปี)

โดยสรุปแล้ว นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีการรับรู้เรื่องอันตรายของการสูบบุหรี่เป็นอย่างดี โดยได้รับข้อมูลข่าวสารทางสื่อต่างๆและบางส่วนรับข้อมูลข่าวสารมาจากการเรียนการสอนในโรงเรียน แต่การรับรู้ไม่ได้หมายความว่านักเรียนจะตระหนักเรื่องอันตรายของบูห์เสมอไป เนื่องจากยังคงมีนักเรียนจำนวนมากที่สูบบุหรี่และยังเลิกบูห์ไม่ได้ ทั้งนี้เนื่องจากการสูบบุหรี่ขึ้นอยู่กับเพื่อนและบริบทของพื้นที่อีกด้วย

เมื่อสอบถามถึงความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มเพื่อน คนในครอบครัวและครูสอนศาสนา พบว่านักเรียนมองว่าการสูบบุหรี่เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในสังคม ทุกคนสามารถสูบบุหรี่ได้แต่อาจจะไม่เหมาะสมในบางสถานการณ์ โดยเฉพาะครูสอนศาสนา

“...ผมเคยเห็นอุชตัดบางคนสูบบุหรี่ที่ห้องพักครู มันไม่เหมาะสมเพราะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีต่อนักเรียน ที่จริงอุชตัดต้องไม่สูบบุหรี่ด้วยซ้ำถ้าจะให้เด็กไม่สูบบุหรี่ แต่นี่อุชตัดสูบบุหรี่เองแล้วจะไปห้ามเด็กยังงัย...”

(น้องฟุรคอน อายุ 15 ปี)

“...อุชตัดไม่ควรสูบบุหรี่ให้เด็กเห็นนะ มันไม่เหมาะสม ถ้าจะสูบบุหรี่ไม่ให้เด็กเห็น พอเวลาอุชตัดพูดเรื่องบุหรี่เราก็อายุไม่เชื่อ เพราะเห็นอุชตัดก็สูบบุหรี่...”

(น้องนุรดิน อายุ 14 ปี)

ในขณะที่บางคน มองว่าอุชตัดหรือครูสอนศาสนาสูบบุหรี่เป็นเรื่องปกติ เนื่องจากเป็นสิทธิของครูที่จะสูบบุหรี่และไม่ได้ก่อความเดือดร้อนให้กับผู้ใด

“...อุชตัดก็เป็นคนเหมือนกัน จะสูบบุหรี่ก็เป็นเรื่องของเค้า เวลาอุชตัดสูบบุหรี่ก็ไปสูบบุหรี่อื่น ก็ไม่เป็นไร...”

(น้องอิมรอน อายุ 15 ปี)

จะเห็นได้ว่ามุมมองของนักเรียนที่มีต่อการสูบบุหรี่ของอุชตัดหรือครูสอนศาสนาแตกต่างกันออกไป นักเรียนบางคนมองว่าไม่เหมาะสม ในขณะที่บางคนมองว่าเป็นเรื่องปกติ เพราะทุกคนสูบบุหรี่ได้ ครูสอนศาสนาสูบบุหรี่จึงไม่ใช่เรื่องผิดอะไรมากมาย แต่โดยรวมแล้วนักเรียนไม่เห็นด้วยกับการสูบบุหรี่ของครูสอนศาสนา ในขณะที่นักเรียนมองการสูบบุหรี่ของสมาชิกภายในครอบครัว โดยเฉพาะพ่อหรือพี่ชายว่าเป็นเรื่องปกติ เนื่องจากการสูบบุหรี่มานาน เกิดความรู้สึกเฉยๆและชินชา

“...ก็ไม่ได้รู้สึกอะไร พ่อกับอาที่บ้านก็สูบบุหรี่ มันเป็นเรื่องธรรมดาที่ใครๆก็สูบบุหรี่ทั้งนั้นแหละถ้าจะห้ามไม่ให้พ่อสูบบุหรี่จะโดยเตะก่อนเตะกะห้ (พี่)เอ้อ เสียจะหาว่าไปสอนคนแก่ ...”

(น้องไฟซอล อายุ 15 ปี)

“...ผมเห็นพ่อสูบบุหรี่มาตั้งนานแล้ว พ่อก็ไม่ได้เป็นอะไร ร่างกายแข็งแรงดี พี่ชายก็สูบบุหรี่รู้สึกเฉยๆ ใครจะสูบกี่สูบไป เราห้ามเขาไม่ได้หรอก...”

(น้องอามาล อายุ 13 ปี)

“...ที่บ้านเค้าก็สูบบุหรี่กันนะ เวลาตอนเย็นๆก็จะมีคนมาสูบบุหรี่ได้ต้นไม่ หน้าบ้าน ใครจะสูบกี่สูบไปไม่ได้เสียหยาอะไร เพราะถ้าจะเป็นมะเร็งก็เป็น ที่คนสูบเอง ช่างเค้า...”

(น้องฟุรคอนอายุ 15 ปี)

ในขณะที่มุมมองที่มีต่อการสูบบุหรี่ของเพื่อนพบว่า นักเรียนที่สูบบุหรี่จะยอมรับการสูบบุหรี่ของเพื่อนมากกว่านักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ เห็นได้จากพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มที่สูบบุหรี่มักจะคบหาหรือทำกิจกรรมด้วยกัน เช่นการเล่นกีฬาหลังเลิกเรียน การจับกลุ่มพูดคุยเมื่อมีเวลาว่าง ซึ่งแตกต่างไปจากกลุ่มที่ไม่สูบบุหรี่ ที่ส่วนใหญ่แล้วจะคบเพื่อนที่ไม่สูบบุหรี่ด้วยกัน แต่ก็ได้แยกตัวออกมาอย่างชัดเจน บางกิจกรรมก็ทำร่วมกัน เช่นการเล่นกีฬาแต่นักเรียนกลุ่มนี้จะหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่

“...เค้าจะสูบกี่ปล่อยเค้าสูบไป เข้าไปห้ามพวกมันก็ไม่ฟังหรอกอาจจะว่าเรา กลับมาด้วยซ้ำ ก็ปล่อยเค้าไป ชีวิตเค้า ไม่ต้องไปสนใจพี่เอ้อ เราก็เฉยๆถ้าเรา همینควันบุหรี่ก็ไม่ต้องไปนั่งอยู่กับพวกมันเวลาที่มันสูบบุหรี่...”

(น้องอับดุลฮาгим อายุ 14 ปี)

“...ผมก็คบปกติ ใครดีเราก็จบ ใครไม่ดีก็ไม่ต้องไปคบแต่คนที่สูบบุหรี่ก็ไม่ใช่ว่าเค้าไม่ดีนะ บางทีพวกมันยังนิสัยดีกว่าพวกที่ไม่สูบบุหรี่ด้วยซ้ำ แต่พอเวลาที่มันสูบบุหรี่เราก็มองไม่ชอบ...”

(น้องมูอัส อายุ 14 ปี)

เสียงสะท้อนจากกลุ่มที่สูบบุหรี่ต่อเพื่อนที่ไม่สูบบุหรี่จะพบว่ามีทัศนคติเชิงบวก บางครั้ง นักเรียนที่สูบบุหรี่จะนิยมชมชอบนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ด้วยซ้ำไป เนื่องจากนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่จะเป็นตัวแทนของความถูกต้อง ความดีงามในขณะที่นักเรียนที่สูบบุหรี่รู้สึกผิดกับการกระทำของตนเอง

“...เพื่อนผมที่ไม่สูบบุหรี่ก็หลายคนนะ แต่ก็ไม่ว่าอะไรเวลาที่เราสูบ มีบ้างที่บอกว่าเหม็นควันแล้วไล่ให้ไปสูบล้อๆ แต่ก็ขำๆ ไปอะ ไม่ได้จริงจิงอะไร เราอยู่แล้วว่าการสูบบุหรี่ไม่ใช่เรื่องดี เพื่อนห้ามก็ถือว่าเค้าหวังดี...”

(น้องซุฟยาน อายุ 14 ปี)

“...เวลาคบเพื่อนก็ไม่ได้เลือกจะหนอยว่าจะคบคนที่สูบบุหรี่หรือไม่สูบ มันมาเอง คบกันไปเองแต่คนที่ไม่สูบบุหรี่นี้ นายกองเลขนะ ผมก็ชอบนะเพื่อนที่ไม่สูบบุหรี่...”

(น้องอัฐฮาร์ อายุ 15 ปี)

จะเห็นได้ว่าทั้งนักเรียนทั้งสองกลุ่มต่างก็คบเพื่อนทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ เนื่องจากการสูบบุหรี่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้ให้นักเรียนใช้เป็นเหตุผลของการไม่คบเพื่อน แต่นักเรียนที่ไม่ได้สูบบุหรี่ใช้วิธีการหลบเลี่ยงหรือหาเหตุผลที่จะไม่สูบบุหรี่ เช่นเดียวกันกับกลุ่มนักเรียนที่สูบบุหรี่ ซึ่งพบว่ามีเพื่อนที่ไม่ได้สูบบุหรี่หลายคน และไม่ได้รู้สึกไม่ดีเวลาที่เพื่อนพยายามหลีกเลี่ยงหรือห้ามปรามการสูบบุหรี่ ตรงกันข้ามยังเข้าใจในความหวังดีของเพื่อนด้วยซ้ำไป

ความคิดเลิกบุหรี่เป็นจุดเริ่มต้นของความตั้งใจเลิก แต่ความคิดเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการเลิกบุหรี่หากไร้ซึ่งความตั้งใจ ความพยายามและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเลิกบุหรี่ นักเรียนจำนวนมากมีความคิดที่จะเลิกบุหรี่ แต่ด้วยสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ที่ไม่เอื้อ และรูปแบบการเลิกบุหรี่ที่ไม่เหมาะสมทำให้ ความคิดการเลิกบุหรี่ของนักเรียนเป็นเพียงความคิดที่ไร้ซึ่งการปฏิบัติ ทำให้ไม่สามารถเลิกบุหรี่ได้อย่างที่คิดไว้

“...ผมก็รู้สึกอยากเลิกบุหรี่นะ แต่พอเวลาไปอยู่กับเพื่อน มันก็เลิกไม่ได้ พอเห็นเพื่อนสูบเราก็จะสูบบ้าง พี่พอจะรู้วิธีเลิกบุหรี่ไหมล่ะ...”

(น้องอะหมัดฟันดี อายุ 15 ปี)

“...อยากเลิกอยู่เหมือนกัน แต่มันเลิกไม่ได้ เคยลองมาแล้วครั้งหนึ่ง พยายามที่ไม่สูบ แต่พอมีเวลาว่าง มันหงาไม่รู้จะทำอะไรก็เลยจุดบุหรี่ขึ้นมาสูบอีก”

(น้องมะสือดี อายุ 15 ปี)

“อยากเลิกดิ ผมก็ไม่ได้คิดที่จะสูบบุหรี่ตลอดไปหรอกนะ ยิ่งครูบอกให้ผมพยายามเลิกสูบบุหรี่อยู่อีกด้วย ผมก็พยายามอยู่นะ แต่ก่อนจะสูบบ่อยกว่านี้ แต่เดี๋ยวนี้เหลือไม่เท่าไรแล้ว บางวันก็ไม่ได้สูบด้วยซ้ำ แต่ก็เลิกขาดมันทำไม่ได้ซะที”

(น้องอิบรอฮีม อายุ 14 ปี)

รูปแบบการเลิกบุหรี่ที่เหมาะสมกับนักเรียน พบว่า ต้องมีความตั้งใจแน่วแน่ว่าจะเลิก บุหรี่ พยายามออกห่างจากกลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่ และต้องการการสนับสนุนจากครูหรือทางโรงเรียน

“...ถ้าจะเลิกบุหรี่ให้ได้นะ อย่างแรกเลยต้องตั้งใจว่าจะเลิกให้ได้ ต้องทำให้เข้มแข็งไม่ไปเล่นกับเพื่อนที่สูบบุหรี่ ต้องหักดิบไปเลย ถ้ามัวแต่พยายามไปทีละน้อยจะไม่ได้ผลนะ”

(น้องฟุรกอน อายุ 15 ปี)

“อยากให้โรงเรียนหรือใครก็ได้เอาวิธีการเลิกบุหรี่มาบอก เพราะถ้าเลิกเองก็ คงเลิกไม่ได้ ผมลองมาแล้ว หยุคสูบบุหรี่ไม่กี่วัน เดี่ยวก็กลับมาสูบใหม่ ทำ ไปถึงจะเลิกได้หรือพี่”

(น้องอิบรอฮีม อายุ 14 ปี)

โดยสรุปแล้ว นักเรียนมีความคิดที่จะเลิกบุหรี่เป็นจำนวนมาก แต่ขาดการสนับสนุนที่ดี จากโรงเรียนหรือหน่วยงานภายนอก วิธีการเลิกบุหรี่ที่นักเรียนปฏิบัติอาจจะไม่สามารถทำให้นักเรียนเลิกสูบบุหรี่ได้อย่างเด็ดขาดได้ รูปแบบการเลิกบุหรี่ที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน พบว่าการ สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเลิกบุหรี่ การไม่มีเพื่อนชวนสูบบุหรี่ จะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ นักเรียนห่างไกลจากการสูบบุหรี่และโรงเรียนควรมีหลักสูตร กิจกรรมหรือวิธีการเลิกบุหรี่ที่สามารถเข้าถึงนักเรียนได้ เนื่องจากมีนักเรียนที่สูบบุหรี่จำนวนหนึ่งที่พยายามเลิกบุหรี่แต่ไม่เป็น ผลสำเร็จ

แต่อย่างไรก็ตาม แม้แนวคิบบุหรี่ในบทบัญญัติอิสลามจะออกเป็น 2 ทักษะ แต่การ ควบคุมการสูบบุหรี่ในโรงเรียนต่างก็เข้มงวดและมีบทลงโทษด้วยกันทั้งสิ้นจึงทำให้พฤติกรรมการ สูบบุหรี่ต้องเป็นไปอย่างหลบๆซ่อนๆ ด้วยเหตุสำคัญอันดับแรกคือ กลัวว่าทางโรงเรียนจะจับได้ว่า ตนเองสูบบุหรี่ เนื่องจากทางโรงเรียนจะมีบทลงโทษนักเรียนอย่างเข้มงวด

“...ไม่เคยโดนจับนะ แต่เพื่อนเคยโดนอยู่ครั้งหนึ่ง ครูให้ตากแดดกลางสนามตอนเวลาเที่ยง ร้อนมาก และยังโดนหักคะแนนจิตพิสัยด้วย ดีไม่ดีจะโดนขึ้นบัญชีดำของโรงเรียนด้วย..”

(น้องอัฐฮาร์ อายุ 15 ปี)

“...เคยโดนจับได้ครั้งหนึ่ง โดนทำโทษให้ไปละหมาดกลางสนามตอนเที่ยง ร้อนก็ร้อน อายอีกต่างหาก เพื่อนๆหัวเราะใหญ่เลย...”

(น้องสุไลมาน อายุ 15 ปี)

“...ตอนที่ครูจับได้โดนทำโทษให้กินน้ำบูห์ร้อนที่เข้าแถวกลางสนาม อายกะห้(พี่)เอ้อ...”

(น้องไฟซอลอายุ 15 ปี)

การลงโทษด้วยการให้ดื่มน้ำบูห์คือการ การให้นักเรียนที่สูบบุหรี่ยื่นสูบบุหรี่ตอนเข้าแถวเคารพธงชาติก่อนเข้าเรียนในช่วงเช้า หลังจากที่สูบบุหรี่ได้ครึ่งมวน ครูจะเอาน้ำเปล่าแล้วให้นักเรียนเอาที่บูห์ที่ยังจุดไม่หมดจุ่มลงในน้ำ จากนั้นเอาน้ำให้นักเรียนให้นักเรียนดื่มน้ำจะมีรสชาติฝาดๆและได้กลืนบูห์ วิธีการทำโทษในลักษณะนี้จะทำให้นักเรียนไม่กล้าสูบบุหรี่แบบเปิดเผยมากกว่าที่จะทำให้นักเรียนตระหนักว่าการสูบบุหรี่มีอันตรายแก่ร่างกาย

โดยสรุป นักเรียนทุกคนไม่ได้รับอนุญาตให้สูบบุหรี่ เนื่องจากบูห์เป็นที่ประจักษ์ว่ามีโทษต่อร่างกาย ทางโรงเรียนจึงพยายามหาแนวทางในการควบคุมการสูบบุหรี่ของนักเรียนโดยกำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ แต่ถึงอย่างไรก็ตามก็ไม่สามารถที่จะควบคุมการสูบบุหรี่ของนักเรียนได้อย่างเด็ดขาด เนื่องจากส่วนหนึ่งของสังคมยังยอมรับการสูบบุหรี่ว่าเป็นเรื่องปกติ นักเรียนอาจจะไม่มีพื้นที่ในการสูบบุหรี่ที่โรงเรียนแต่พื้นที่ส่วนอื่นให้โอกาสนักเรียนได้สูบบุหรี่อีกทั้งการเข้าถึงบูห์ก็เป็นไปด้วยความง่ายดาย